

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W1KG14782	ImageGroup:	I1KG23975
LCCN:	n/a	ISBN:	n/a

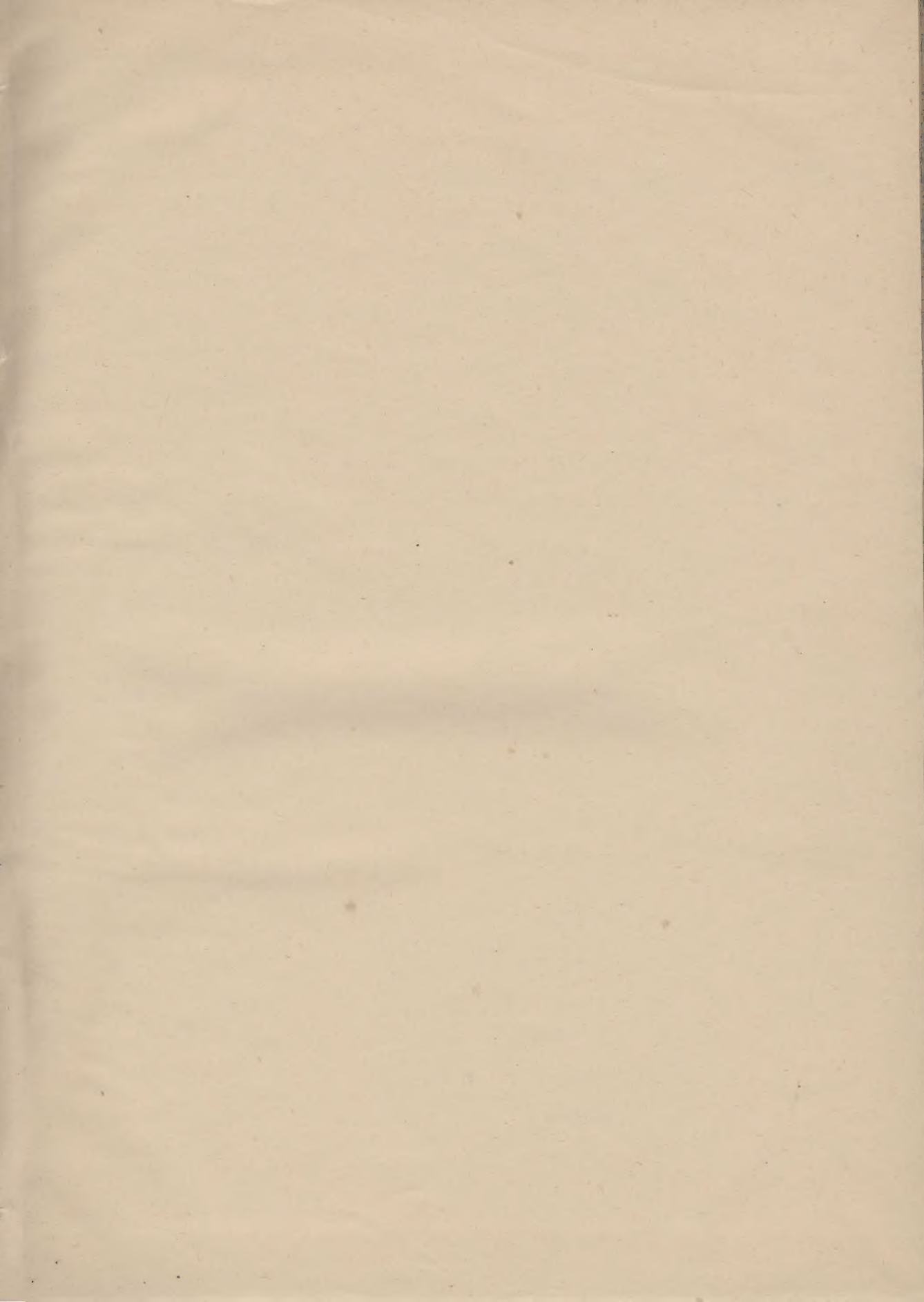
Title:	སྐད་གསུམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ། skad gsum yongs su rdzogs pa'i tshig mdzod chen mo/
Author:	རག་ཏུ་བེར་ raghu vira
Descriptor:	some type set print and most of them are hand written notes
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	[new delhi]
Publisher:	[dr. lokesh chandra]
Date:	[n.d.]
Volume:	113
Total Volumes:	139
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at M/S Satluj Infotech Images, E-45, Sector 27 Noida, District Gautam Buddha Nagar, U.P. 201301 via New Delhi, IN for the Tibetan Buddhist Resource Center, 150 17th st., New York, NY 10011, U.S.A 2006. Comments: 6/2016

VOL. 113

SEVERELY
TO
SHOEMAKERS

severely ~~adj~~ ^{mfn} भृश / ibc भृशम् ind ChUp.

to blame or censure severely परिनिन्द परि

निन्दति

MBh, BhP.

one who severs हर्तु m BhP .

severing (the body of) Rāhu राहुभेदिन m L.

one who has severed वृक्षणवत mfn RV .

severing पारिच्छेदः 'Samk, Susr— (the act of)

(a vein) व्यधनम् Susr — व्यासः Sarvad—समु-

सादः W .

severity कठोरता, कठोरलम् — कठिनता, कठिनलम्

'Santis', BhP, etc, काठिन्यम् SarngS — नैष्ठुर्यम् MBh,

Kav, Hit — तैक्ष्ण्यम् Mn 4.163, MBh, R, Sah — गुरुलम्

Susr — वज्रता, वज्रलम् MW — दाक्षिण्यम् MBh —

आह् ind .

sew vb सीव cl 4 (Dhātup 26.2) सीव्यति

(Ved also सीव्यते) RV, etc, सिव caus सीवयति

(Lalit), सेवयते — विषिव विषीव्यति Kath, TS —

कृय cl 1 कृयते Dhātup 14.2, वे .

to sew loosely आवे आवयति AV, TBr,

SBr, KātyŚr, etc to s. on प्रतिषिव प्रतिषीव्यति Kath,

सीव cl 4 (Dhātup 26.2) सीव्यति (Ved also

सीव्यते) RV, etc to s. round परिषिव परिषीव्यति

KātyŚr, आभीषिव SankhŚr to s. together सासीव

संसीव्यति AV , आसीव आसीव्यति, सम्प्रवे

सम्प्रवयेते

सम्प्रवयति, SankhBr , संध्या संध्याति,

प्रसीव्यति

संध्यते RV, etc to s. up प्रासीव प्रसीव्यते SBr .

sewed adj कृत — (esp. with the threads

lengthwise) प्रोत .

sewed again पुनरुत्स्यूत TS, Lāty, etc s. consec-

utively अनुत्स्यूत s. to उत्स्यूत TS, Lāty, SankhSr, etc

s. up उत्स्यूत s. with stitches तद्भिः समुत

SBr 3.2.1.2 .

sewer 'n सिवः, सिवः L, सिवः Kalac,

सिवः L — कर्मकारः .

one that sews सिवः L one who s. सिवः, सिवः

L a Vaidehaka who s. and dyes clothes रामः L.

the common sewer of a village

ग्रामसङ्करः

T.T.

sewing adj १० .

sewing n सीवनम् Susr, स्यूति f (only 2)

(the act of) सीवनम् Susr, Vop, ĀpSr, Sch — (the

act of) नानम् Nyāyan, Say ऊति f L, व्यूति,

व्यूति f L — तन्तुसन्तति f Vop 11.1 .

the arts of sewing and weaving सूचीवानकर्मणि

n pl Cat s. on प्रतिषेवनम् ĀpSrSch, आसीवनम्.

Kāth s. round परिषीवनम् KāySr s. together

आसीवनम् Kāth, उपशेषणम् Sarva ' the s.

together of rows from a dust heap ' (. . . a place these

Gautama Buddha receives his ascetic's dress) गोसुख -

सीवनम Lalit s. with stitches तदनम

AitAr 3.2.5.4, Sch .

sewn adj स्यूत IV, etc - - इत - - तन्तसित

L - पुरित L .

sewn lengthwise and crosswise आतप्रोत

5.1789 s. on स्यूत Paris s. together संस्यूत

Bh , आस्यूत Bhartr , रस्यूत , सैतत

SBr, etc .

to be seen रीव्य Car , सैतनीय

सैवितव्य Mir , वातव्य Pet .

sexangle n ¹¹⁹ त्रिशेखापुर Ramat 1.58 .

having the marks of both sexes हभयव्यञ्जनम्

L having various s. लिङ्गवत् mfc. वैरि mark of

sex (as the beard, breasts etc) व्यञ्जनम् GrSrs,

h,etc one of each s. मैथुन f(ई) n Bh the sign

of s. लिङ्गम् (once लिङ्गम् वैरि, ifc f आ, ई

only in विष्णुलिङ्गे) Mn, Hariv, Pur, etc .

sexual adj वैजिक Mn 5.63.

absence of sexual union असंभोगः MBh 5.1524 abst-

aining from s. intercourse यतमैथुन R , कृश्विमन्थिन

Tār 2.7.1, Bhp , मैथुनवैराग्यम् MW addicted to s.

intercourse गताभ्यर्थमिन् MBh 3.2574 , सम्प्रयोगिन् L,

कामुक , सुषट् AV addiction to s. intercour-

se सुख तमसः ३ MW animal food and s. intercourse मांसमैथुने

n du KātyŚr being together in s. passion सम्भदवत

Bālar desiring s. intercourse गियप्सु Sāy on RV 10.

86.17 desirous of s. pleasure भगकाम f(आ) KātyŚr

(prob.) desirous of s. intercourse लिभ् AV the

end of s. enjoyment रतान्तः Kathās excessive(s.) in-

tercourse अतिसम्पर्कः excess of s. intercourse अतिमैयुनम् ,
अतिमैयुनम्

अतान्तसम्पर्कः fatigued by s. enjoyment रतिरेवदारैवन्तः

Pāncat the feast of s. enjoyment रतौत्सवः Sak a -

form of s. union स्वनयक्रः L having s. intercourse

मैथुनिक (ifc) MBh, मैथुनिन Mn, MarkP, मैथुनी-

चारिन Bhp, शाश्वत Kāvyaḍ having s.

intercourse with रत ifc Bhp, तल्पग ifc

Gaut, MBh 13.4281, रेतृपातिन (16c) Kull on Mn 5.63,

आभीगामिन (in comp) Mn 3.45, Yājñ 2.282, etc ,

गामिन ifc (Pāṇ 2.1.24, Vārtt 1) Yājñ 2.234 , ग

f(अ) only ifc, प्रवेशिन (ifc) Car having s.

organs complete (one of the 80 secondary marks of a Buddha)

परिपूर्णव्याजनाता Dharmas 84.24 increase of s. desire

or passion जीवसंज्ञाः L, कामवृद्ध inverted s. inter-

course विपरीतरतम् Caurap a kind of s. embrace मुदितम्

L a kind of s. enjoyment उषिकीलकः L, उषिसमुद्रः

L a kind of s. union रसिहासनः L the languor of s.

enjoyment रतिरिबेदः one who abstains from s. intercourse

संयतमेयुन MBh one who from s. weakness causes his

wife to have intercourse with another man before cohabit-

ing with her himself सक्तीकः L one who has had s.

intercourse with ढषित (सह) BrahmaP one who has

performed s. intercourse सैसृणमैयुन f(आ) Yājñ one

whose s. organ has become stiff स्तब्धमेदू Suśr produc-

tive of s. vigour वृष्य VarBrS, Suśr relating to

s. enjoyment रीरत BhP restraint of s. desire

उपस्थानिग्रहः Yājñ 3.314 the science of s. love

मदनतन्त्रम् Daś secret s. enjoyment दीर्घतम् Pañcat

1.4.12, योऽसुरतम Alankāras s. approach उपसर्पिः

MBh 3.2513, उपसर्पि Nilak (erroneous for उपसृप्य

BRD) s. connexion स्त्रीसम्भोगः VP, स्त्रीसुरवम् Bhp ,

स्त्रीविषयः VP s. connection स्त्रीकृतम् Gaut ,

स्त्रीकरणम् L , अभिसम्बन्धः MBh 13.2924, Mn 5.63 ,

सम्भाषा MW s. connexion with सौवासः (comp) Car

s. defilement योनिदोषः Hariv s. desire मदनशयः

VarBrS s. desire मदः (ifc f3ta) MBh, Kav, etc ,

शङ्खारः

Kāv, Rājat, etc , (fig., of woman) कञ्जिते

f Rājat

s. energy शुष्मः

RV, AV, VS, TBr s. en-

joyment भोगः Mn, MBh, etc , रतिभोगः VarBrS ,

सौरतम

BhP , मदः (ifc f ३) MBh, Kāv, etc ,

शङ्खारः

Kāv, Rājat, etc , सौवनाम् Mn 11.178 ,

शङ्खयः

(scil भोग) BhP , श्रीपश्यम् BhP s.

excitement संहर्षः

Suśr , हर्षः

Suśr , हर्षणम्

Suśr , सद्यर्षः

MBh (B) 15.840 (c संहर्ष) s. inter-

course मैथुनम् (ifc fआ) ŚBr, etc , मैथुनगमनम्

Suśr, सुरतम् (ifc fआ) Kāv, Kathās, etc , रतिकर्मम्

n MW , रतिलक्षः L , समागमम् , अभिगमः

(gana मनुशातकादि) Yājñ 2.291 , स्त्रीभिर्गः MārKP ,

मिश्रीभावः Car , यमनाम् Vop , ग्राम्यम् MBh 2.

2270, BhP 4 , ग्राम्यसुखम् MBh 1.5, R 4.6, BhP, ग्राम्यधर्मः

MBh 3, Hariv 1259, Suśr, BhP 3, BrahmaP , कामकर्म m L

ग्रामचर्या ĀśvŚr 12.8 , मोहनम् Kāv, Sāh , कामपरिव्यः

PhP , रहस्य n L , सम्भाषणम् MW, अध्व-उपासनम् so

Comm on BrĀrUp , अध्वोपहासः ŚBr 14 , अभिमानितम् L ,

आप्ति f L , उपसृष्टम् L , कुटीरम् L ,

कुटारः L , निधुवनम् Git, Hāsy , परार्थः Pañc .

प्रवेशनम् PārGr , व्यवायट् MBh, VarBrS, Suśr ,

सहचरीधर्मः Hariv , हिण्डनम् (only L) s. ~~intercourse~~

intercourse with रेतःसङ्गः (loc) Mn 11.58 , सेवा

(comp) Hit, Subh , सम्पर्कः (ifc f आ) (Comp) Kull ,

(a man) गमनम् (ifc) Gaut , सनिपातः (loc) (also

with मैयुने) Āpast, MBh, संग्रहणम् (comp) Mn,

Yājñ, VarBrS s. intercourse with an animal तिर्यग्गमनम्

Pāyāṣa s. intercourse (with a woman) गमनम् (ifc).

PārGr 2, R, Suśr 's. law' (copulation) मैयुनधर्मः s.

love शुचि L, शृङ्गार , कामपराव्यः Bhp , वधिप्रम

Un 4.172, Sch s. organ लक्षणम् MBh 13.2303 s.

passion रति f Mn, MBh, etc , मैयुनज्वरः MBh

s. pleasure सुखतम (ifc fअ) Kāv, Kathās, etc s.

passion सुझारः Kāv, Rājat, etc s. pleasure वैराग्यम्

MBh 2.2270, BhP 4 , कुट्टारम् L s. power कामबलम्

Bhpr 's. restraint of horses' (compulsory celibacy)

पुरगन्तव्यम् L s. union मैथुनम् (ifc fअ) ŚBr,

etc , मैथुनीभावः R , मिथुनीभावः BhP , रति f

Mn, MBh, etc , रतिसंयोगः R , रतबन्धः L ,

रमणम् Nir, Śukas , सङ्गमः (सङ्गमम् g

अथर्वयोदि ifc fआ) L , सङ्गति f L, सङ्गतिक

(ifc) Sarvad , उपसंगमनम् Gaut 4.13 , समुपमेज्ज MW

संसर्गः (ifc f आ) ~~XXXX~~ ŚrS, Prāt, MBh, etc ,

संयोजनम् L , संयोगः MBh, etc , अयाशु n

RV 1.126.6 (Sāy) , लङ्घनम् Daś , श्लेषः ,

संवर्शनम् KātyŚr , समीचकः W , संजीवन्धः

L s. union at the Ritu time अतु m (Un 1.72)

Mn 9.93, MBh s. union of a donkey and a horse स्वरतुरगीय

(with सम्पर्कः) Kull s. union with

सम्भोगः (ifc f3a) (comp) MBh, Kāv, etc , सम्प्रयोगः

(comp) MBh, VarBrS s. union with women स्त्रीगमनम्

PārGr, R skilled in s. intercourse सुरतोपचारकुशल

VarBrS sleeping after the fatigue of s. enjoyment

रतिशेदसुप्त Vikr the various kinds of s. union

रतिविशेषाः m pl Cat well acquainted with the secrets

of s. enjoyments वरसुरत af(आ) Hit wishing for

s. enjoyment रत्नायिन् wishing to enjoy s. intercourse

रत्नमनस MW a woman desirous of s. intercourse

पुष्पिणी Kāv, BhP.

to approach (a woman for s. intercourse) उपया

उपयाति MBh, R, etc to approach for s. intercourse

असत्क्रम MBh to be desirous of s. intercourse प्राति

प्राति VS, (स्निह्यति Mahīdh) to ~~burn~~ burn

with s. desire वृषाय (in Padap वृषाय) Nom

सुषायते RV, Cār to come together in s. union सम

समेति MBh, R to cause to have s. intercourse with

वस caus वासयति (loc) MatryP to desire s.

intercourse यम desid यिशासति, यिशाप्सते

ŚrS to have s. intercourse मैथुनं उपगम (dat)

मैथुनं उपक्रम (dat), मैथुनं आस (acc), मैथुनं इ

(acc), मैथुनं गम (acc), मैथुनं पर (acc), यम

cl 1 अभति (or यमते) AV, etc, संयुज

pass संयुज्यते (with रत्या or आभ्याधर्मतया)

PrasUp, Sank, on ChUp , समुपे समुपैति MBh,

सप्त caus सापयति TBr to have s. inter-

course together संयुत संयुतै (with भिगः)

SBh, Apast to have s. intercourse with स्पर्श स्पर्शते

(साकम्) BhP , रम (instr with or without

सामम् , सह , साकम् or सार्धम्) ChUp, MBh, etc ,

समाभिगम समाभिगच्छति (instr) Kathas , शरणि

(with caus of आकृष्ट) , शय्या with the caus of

आकृष्ट (acc) , तत्प्राप्त्यै-गम (in comp) Mn 2.250 ,

सामुदायिक कृ with loc , कम caus (ep. also P)

कामयते, कामयति RV 10.124.5, 125.5, ŚBr, MBh,

etc , कम cl 1 ^A (not used in the conjugational

tenses) Dhātup 12.10, ŚBr 11, Bhp to have s. union with

सामुपभुङ्क्ते (acc) समुपभुङ्क्ते MBh, R to have

s. intercourse with व्रज cl 1 व्रजति (acc) Mn,

Suśr , गम Ved cl 1 गमति cl 2 गन्ति

cl 3 जगन्ति Ved and class cl 1 (also Ā, MBh, etc)

गच्छति (acc) ĀśvGr 3.6, Mn, etc , जश्न cl 1 वसति

(loc) Hariv, ~~xxx~~ सम्भाष सम्भाषते MW,

उपसेव उपसेवते (acc) Suśr , (applied

to both sexes) प्राविश प्राविशति प्राविशते (acc)

MBh, Suśr to wish to have s. intercourse with सैवत

desid सैवित्सति (acc) AV.

33530

approached sexually (as a woman) उपयात

mfn not to be enjoyed s. अभोग्य mfn Bh 13.4529

s. defiled (said of women) योनिदुष्टाः f pl Hariv s.

excited शुष्णिन mfn Bh, Bh⁷ s. united सम्प्रयुक्त

mfn a s. weak man (who is stimulated by the smell of

the female organs) सौगान्धिकः Susr to become s. ~~हृष्य~~

excited हृष cl 4 हृष्यति (ep. also हृष्यते

Susr to be s. united with सम्प्रविश सम्प्रविशति

(ep. also सम्प्रविशते) (acc)n, Bh to be united s.

समप्रयुज्ज na s समप्रयुज्यते Rajat to be united

s. with समापत समापतति (सह) MBh to enjoy s.

समुपभुज्ज समुपभुज्यते MBh, S, सेव cl 1 सेवते

(rarely) सेवति) MBh, etc , लभ (not in

hatup , only pt लुक्ताम्) Hariv, sm to unite s. with

संगम संगम्यते (rarely) संगम्यति (only with

an object)) (acc) Bhatt .

shabby (as clothes) लाट f(ई) W.

shabby ornaments लाटः, लाटम (only L).

अतजस दाय

sha e n (आभाति) 1.73., 2.33.6, 6.11.38,

अतजस

At, 12 5.15, AitBr, 7.12, 82r, etc — ~~अध्वान्तम~~ n

— अध्वान्तम — अनातपः — आभाति

f L + कदमः .

affording no trace sha e विदुमन्दाय man Kava 'an

enemy to s. (the plant Casia fistula or Bignonia Indica)

अध्वान्तशास्त्रं giving s. राक्षस्य मी(आ)न

Pancat granting s. द्वायं 12.10374 a s. for

a lamp अश्वान्तकर्म as s. friend a parasol)

द्वाराभिन्नं L the s. of a tree तरुच्छाया

Kathās 63.9 (ifc f आ) , 98.36 .

not shaded ' (pelucid, transparent dark) अ-च्छाद

mfn .

shadeless adj निश्चाय Desin, अप्रच्छाय

Jatakam .

the shad-fish रसपादमत्स्यः L .

' shading ' (a parasol bearer) न छायकरः

L .

' shedding li tle ' (a kind of Acacia) तनुच्छायः

Apr s. of colours रसपाद

Susr, VarBrS 88.89ff,

Page 4.5, Deh (ife f आ) etc .

shadow n दाया RV 1.73.8, 2.33.6, 6.16.38,

AV, AS 5.15, AitBr 7.12, SB, etc , (wife of the sun

and mother of the planet Saturn) दाया Hariv 5/5ff

RV 3.2, UP 6.8, MatsyaP, Kathas 105, Heat 1.5.197,

पति-दाया

Hariv, Sank, दायम

(Pan 2.4.228

25, 6.2.14) ifc (especially after a word to be taken in

the gen) in 3.274, Ra h 4.20, 7.4, 11.50 — प्रतिबिम्बम्

विम्बः (ifc fआ) R, BbP, Rajat -- भास्

n f — प्रतिफलः (L), प्रतिफलम् (Kār)

— अतैवस n — कर्म (in eda according to

Brahmav) — तेजोभीक f L — प्रतिमता, प्रतिमलम्

— भावालीना, भावानुगा L — भीक f L.

accompanied by one's shadow व्याग्राहितीय mfn

3.57.25 affording a good s. (and therefore bea ti-

ful) सुन्दराय mfn Navyad affording pleasant s.

सुन्दराय mfn R casting a s. चायाद्वितीय mfn

Bh 3.57.25 , चायामन्य mfn W a dark line formed by

a cloud's s. अभिच्छाया ApSr depriving of the s.

चायाग्रह mf(इ) n P 4.41.38 destitute of s. विच्छाय

mf(आ) n E ' earth s. ' (darkness) भूछायम्, भूछाया,

भूचर्या L, भूचर्या A the equinoctial s. at midday

पलभा Suryas, Feb , पलभा L the falling

eastward of a s. प्राचछायम् n having shed s. अपच्छाय

mfn having no s. (as a deity or celestial being)

अपराधाय mfn having s. only अपराधाय mfn h 4.

1 58, 1878 measuring the s. cast by the sun on the dial

कायाव्यवहारः one's s. कायामन m Meq 40 puusha

in the form of a s. कायापुरुषः tantr ' receiving the

gnomon's s. ' (a mirror) कायाग्रहः Rajet 3.15h, काया-

कायाग्रहः s. instrument ' (a sun ~~direct~~ dial) काया-

कायाम Var3r8, 3-ryas 1 . 0, 3-ryapr s. like कायामय

mfn. Or 1 . 5.1, 1 . 1 . 9.15 h 4.

Suryas the s. of death हरणान्ध-तमम् Had s. of the

arms भुजच्छाया Hit the s. of the moon at noon

when the sun is on the equinoctial time विषच्छाया

the s. of the moon on a sun dial बाहु n and

(=) of Suryas ' s. self ' (one's shadow or reflected छाया)

image) छाया (मन) m. Tech 40 spread in s. प्रत्यन्धकार

Buddh on unlucky s. अपच्छाया without s. अच्छाया

mfn RV 10.27.14, SBr 14 .

to go from shadow विच्छायाय Nom विच्छायायति

av, विच्छायी कृ, -करोति Kathas .

shadowless adj अपच्छाय -- विच्छाय

a shady place

प्रच्छायम्

(prob) Hariv, 3.8.

Kathas .

shady adj

विपुलच्छायम्, चम्प सच्छाय

f(आ) Pāncad — अनारप — निरारप f(आ)

Hariv.

a shady place

छाया

1.73.8, 2.3 .6, 6.16.

shaft n धुरा Panc 1. $\frac{22}{23}$.

being at the forepart of the shafts of a chariot

प्रउज्य

mfh 23e deprived of the s. विकूर

mfh 23h destitute of a s. (as a carriage) विधुर

mf(3A)n 23h 6.1890 the place at the end of the shafts

वन्धुरम्

mf, V, 23h, Hariv, 23h,

वन्धुर

shaft of

a carriage (esp. its fore part) धुर f the shafts

of a cart

साक्ये

n 23, ecc

सक्य

(ifc)

the s. of a plough

इषा

the space between the two s.

of a carriage अन्तरिक्षः अपर .

shaft n शरः Mun, p, n, bh, etc — शय

(Mir) — शल्यः, शल्यम् ifc f आ) Pl, etc —

शृङ्गः MW .

having a five shaft

सुपुङ्गु

mfn MBh, R hav-

ing a single s. (as an arrow)

एकलेजन

mfn AV 6.

57.1 having long shafts दोधसन्धि mfn P 5.4.113,

has H. of Śiva (Śiva having Vishnu as the shaft which

set the cities of Tripura on fire) हरिशरः L

a reed s. शोणः RV, etc the s. of an arrow तेजनम्

AV, Ath, AitBr, etc the s. of an arrow विष्

mfn V the s. of an arrow (which comes in contact with

the bow string) पुङ्खः RV, Kā, etc (prob) the

s. of a spear शम्भिनी RV without a s. निरीष

mfn L (v.1. निरीश) .

shafted (as an arrow) add पुङ्क्ति

having or armed with shafted arrows (as the god of

love) पुङ्क्तिशर Amar gold s. (as an arrow)

रुक्मपुङ्क्ति

R .

shagginess n पारुष्यम् Subh .

shaggy adj शैमश f(आ) PY, etc — लोमश

f(आ) Tr, etc लोमशवक्षण f(आ) AV — कपीदिन्

10.102.8 — स्तुकाविन् AV — पद्मल f(आ) 'sis

— (as a tail) बहल HL — स्तम्बज (prob),

MV स्तम्बिन् ~~MaitrS~~ MaitrS .

shaggy appearance परुषिमन् m AitBr very s.

ससट VarBrS .

shake vb I धू cl 5 धूनोति, धुनुते

धूनोति धुनुते cl 6 धुवति cl 9 PA A cl 2 cl 1

धवति IV, etc, अभिधू TAr, अवधू caus.

n 3.229 — निर्धू, निर्धूनोति निर्धुनुते Br,

dh, R, etc — धूनय Nom धूनयति Pan 7.3.37,

Wartt 1., Pat — धूणि cl 1 धूर्णति धूर्णते

Bh, R L, Kathās, Gaurap — पव्व cl 1 चव्वति

hart, Tenis (Sch 6.84, Sch) Titus, Gīt, Kathās, etc

— क्षुभ् cl 1 क्षोभते only once (Chp 1) cl 4

क्षुभ्याते क्षुभ्यते cl 5 क्षुभ्नाते (only Shatt.)

— प्रेङ्क्ष् प्रेङ्क्षति प्रेङ्क्षते Aitār, Kāv — एज्

cas एजयति एजयते 3r, 3hP, एज् cl 1

एजति , A, 3r, 3hP — उदेज उदेजति — विभ्रम्

विभ्रमति विभ्राम्यति 3hP — विप् (or वेप्)

cl 1 वेपते (ep. also वेपाते) , etc, प्रवेप्

cas प्रवेपयति , etc, ~~विप्~~ विप् (or वेप्)

cas विपयति वेपयति , etc — मथ् cl 1, 2

मथाते मन्याते मथ्नाति (Ved and ep. also मथते

मन्थते and मथ्यते) AV, etc — उन्मथ्, उन्मन्थ्

उन्मथ्नाति, उन्मथ् उन्मन्थ् caus उन्मथयति

BhP — निर्मथ्, निर्मन्थ निर्मन्थति निर्मन्थते

PV निर्मथति निर्मथते MBh निर्मथ्नाति Kāth, Bh

— मथाय Nom मथायाते AV — कम्प् cl 1 (ep.

also) कम्पते (कम्पाति) MBh, BhP, Pañcat, etc, कम्प्

caus कम्पयति, कम्पयते MBh, P, etc कम्पाय Nom कम्पायते

Common on Var3rS, प्रकम्प् प्रकम्पते MBh, P, प्रकम्प्

caus प्रकम्पयति Ir, Taty'ir, प्रतिकम्प् caus

प्रातेकम्पयति MBh, परिक्म्प् caus परिक्म्पयति BhP—

लेलाय लेलायति लेलायते Haitr3, TS, Br, Ap, ApSr

— संचल् caus संचालयति Hariv, Sak (v.1),

चल् caus चालयति (pass चाल्यते)

MBh, etc, चल् cl 1 चलति MBh, etc, चल्

caus चलयति Bach 8.52, Pitus, BhP, Bhatt, चल्

caus चालयति (pass चाल्यते) MBh, etc,

विचल् विचलति 2, Kathas — विघट्ट विघट्टयति

Bh, Kāv, etc, Susr — विचल् caus विचालयति Bh,

Susr — कुप् caus कोपयति RV 1.54.4, 5.57.

3, 10.44.8, Susr .

II अवधम् pass Bhpr — आस्फल् caus

आस्फालयति Hariv, Ragh, ttarar, etc , आस्फुल् —

आस्फुट् caus आस्फोटयति Bh, Mn, Bhṛ, etc —

इङ् caus इङ्गयति RV 1.167.45, ṢBr —

उल्लस् उल्लसति उल्लसते BhP, Pañcar, etc —

कुद् cl 1 क्षोदति RV 7.85.1, (Pañch 2.14)

— खेल् cl 1 खेलति R, Maish, Git, Sah, ~~खे~~

खेल् caus खेलयति $\text{Pancat } 4.5 \cdot \frac{0}{1}$, Maishas 9.

76 — चट् cl 1 घटते चट् cl 1 चटयति

Hariv 6473, Susr, $\bar{a}v \bar{a}d$ 3.110 — च्यु caus Intens

1.37.1, प्रच्यु caus प्रच्यावयति pr — रेज्

cl 1 रेजते, रेज् caus रेजयति pr —

(feet) विकृ विकृकृते R, Susr, (hands) विकृ

विकृकृते R, Susr — व्यध् cl 4 (Phatup 2.72)

विधायति (ev. also विधयते) cl 4 — स्फल्

(v.l. for स्फुल्) cl 1 स्फलति , — स्फुट्

caus स्फोटयति , Hariv, Susr, etc — हल्

caus हल्यति (when prepositions prefixed).

हल्यति Bhatt .

III केप् cl 1 केवते hārup 10.7 —

केल् cl 1 केळति hārup 15.30 — क्षमाय्

cl 1 क्षमायते hārup 11.45 — क्ष्वेल् cl 1 क्ष्वेळति

v.l. केल् hārup 15.32 — श्वल् cl 1 श्वळति

(Nir 3.10) hārup 11.38 — श्वल् cl 1 श्वळते

usr 2.15.5, खल् , जेप् cl 1 जेपते hātur

10.8 — जेप् cl 1 जेपते hātur 10.5 8 — वेल्

वेल् (v.l. for वेल्) cl 1 वेल्ते hāt p 15.

32 — शल् cl 1 शलते hātur 11.12 — हल्

cl 1 हलति Dhātup 19.45 .

to sha e about विधू विधूनोति विधुनुते

(later also विधूनोति विधुनुते) २२, etc , विनिधू

२, व्यवधू व्यवधूनोति व्यवधुनुते व्यवधुनोति

व्यवधुनुते २३h संकम्प संकम्पते

IBL, R, समिद् caus समिद्भयति , आमथ्

आमन्थ् PR, वेह् cl 1 वेहति Rāv,

Kathās, etc च्यु cl 1 च्यवते / ep. also च्यवति

~~RV~~) RV 1.167.8 to s. about together संनिमथ्

Pāncar to s. about violently संक्षुभ् caus संक्षोभयति

trahmaP to s. by stamping क्षुद् caus क्षोदयति

RV 4.19.4 to s. down अवधू led PR 10.66.14 &

134.3, Kātyāy, etc, धू intens दोधनोति दोधयते

to s. down from धू cl 5 धूनोति धूनुते धूनोति

धुनुते

cl 6

धुवति

cl 9 ^{PH}

cl 2 ^A

cl 1

धवति

(acc)

(acc)

RV 9.97.53

to s. off

अपधू

Bank Gr,

व्याधू

व्याधुनोति

व्याधुनोति

व्याधुनुते

व्याधुनुते

13h, R, Kalid,

व्यवधू

व्यवधुनोति

व्यवधुनुते

व्यवधुनुते

व्यवधुनोति

व्यवधुनुते

13h, Pariv, P,

विधू विधुनोति

विधुनुते

(later also

विधुनोति

विधुनुते) 2,

Kathas, 13h,

अवधू

Ved

RV 10.66.14

13h.3,

13h.3,

etc

,

उद्धू

उद्धुनोति

and

उद्धुनोति

उद्धुनुते

विनिधू

2,

निधू

निधुनोति

निधुनुते

धुनुते

cl 6

धुवति

cl 9 ^{PĀ} _^ cl 2 ^Ā _^ c 1

धवति

(acc)(acc)

RV 9.97.53

to s. off

अपधू

अपधू, व्याधू व्याधुनोति व्याधुनोति व्याधुनुते

व्याधुनुते (ab, l, valid, व्यवधू व्यवधुनोति व्यवधुनुते

व्यवधुनोति व्यवधुनुते (ab, l, valid, व्यवधू व्यवधुनोति

विधुनुते

(later also विधुनोति विधुनुते) 2.

athas, th, अवधू (ed RV 10.66.14 134.3, athas,

etc, उद्धू उद्धुनोति and उद्धुनोति उद्धुनुते

विनिधू, निधू निधुनोति निधुनुते

Br, 1Br, F, etc , परिधू (only 3 pl परिधुन्वते)

धू , धू cl 5 धून्वति धून्वते धून्वति धून्वते

cl 6 धुवति $\overline{PA} \overline{A}$ cl 9 cl 2 cl 1 धवति oftener $\overline{A}$

Br, p, q, etc , (as any disarr eable) अवधू

$\overline{A}$ RV, AV, 1Br, (as enemics) अवधू $\overline{A}$ RV, AV, 1Br

(as evil spirits) अवधू $\overline{A}$ RV, AV, 1Br , धू

intens दोधवीति दोधुयते , अवक अवकिरति

RV, AV, 1Br , प्रमुच् प्रमुज्वाते प्रमुज्जते

निह निहिरते

RV, VS, 1Br, 1Brh , विधू विधुन्वते - Apast, 1Brh, Kāṣ, etc

to s. off from one's self विधू विधूनुते

At, 'n, 'bh, etc to s. out निर्धू निर्धूनोति

निधूनुते Ar, 'bh, 'r, etc , अवधू Ved P AV 10.65.

14 134.3, KātyŚr, tc , (of) निर्मथ् निर्मन्थ्

निर्मन्थाते निर्मन्थते RV निर्मथति निर्मथते

'bh निर्मन्थाति Kāth, 'bh, 'kā, 'pur , (the beard after

drinking) प्रधू प्रधूनोति प्रधूनुते-

to shake s. out of अभिलंस् RV 4.50.2 & 10.89.

15 to s. the limbs noisily प्रप्रुथ प्रप्रोथति

Tender, Ach to s. through परिभ्रम् caus परिभ्रामयाति

ther, निविच् निविनन्ति (acc) RV 1.39.5 to s. to

and fro व्याधू व्याधूनोति व्याधूनोति व्याधूनोते

व्याधूनोते , , Kalid , निधू निधूनोति

(निधुवाते AV, 13) Naviv , दुल् cl 10 दोलयाते

Bhartr 3.48 , व्याधूर्ण व्याधूर्णीति व्याधूर्णीते

विह्वल्

MBh , विह्वलति

MantraBr, MBh, Kāv, etc to s.

un उद्धू उद्धूनोति and उद्धूनोति उद्धूनोते

caus सम्परिकम्पयति BhP .

to be shaken विद्यु pass विद्युयते (ep. also

विद्युयति) क , प्रक्षुम् प्रक्षोभते प्रक्षुभ्यति,

सम्प्रक्षुम् सम्प्रक्षुभ्यति सम्प्रक्षोभते-

R , च्यु caus Ā 6.31.2 , क्षुद् cl 1 Ā PV 5.58.

6 .

to be shaken about विक्षुम् विक्षोभतेAN, BhP .

to cause to shake घूर्ण caus घूर्णयति

Kur 4.12, Bhartr 1.88, Mahan ,

क्षुम् caus क्षोभयति

rarely सोभयते In 8, 13h, R, etc , संकम्प्

caus संकम्पयति 13h , प्रविचल् प्रविचातयाते

kariv , प्रचल् caus प्रचातयाते R , वेह्

caus वेह्याते , स्पन्द् caus स्पन्दयाते 13h,

उदेज् caus उदेजयाते Kās on Pān 3.1.13 ,

च्यु caus च्यावयति (once च्यवयति Śāntar

रेजते
12.5) RT 1, 3.30.4, W 10.12 , रेज् cl 1 रेजाति 1

क्ष्माय् caus क्ष्मापयति (Pān 7.3.36) Bhatt

17.85 to cause to s. about विधू caus विधूनयति .

shake n . क्षुभ् f (only instr) IV 5.41.13.

shaken adj I धूत IV, etc , आधूत

f(आ) Paṇḍ, K thāc, etc आधूत f(आ) ई (T),

अवधूत IBh, etc, ~~IV~~ निर्धूत Mn, IBh, etc निधूते

धूत — विधूनित

धून — Pan

४. ५ — क्षुभित IBh, P, Susr, Vikr, Kathās — क्षुब्ध

MBh 3.12544 — सम्प्रक्षुभित — विक्षोभित — Bh —

विद्यूर्णित Bh, E, etc — कम्पित MBh 4.1290,

Tattvas , आकम्पित VarBrS, Ragh 2.1 — कम्पन

f(आ) — कम्प f(आ) Paṇ , Bālar — प्रकम्पित

Bhaṭṭ — आलोलित Fusr, E — लोलित Śis — दोलित

, आन्दोलित Kāvya — विलुलित MBh, Kāv, etc —

विलोलित Bh — परिलोलित Tir — वेल्लित

— उन्माथित — मथ्र RV — मथित MBh, E,

Horiv — प्रविचलित Bh, प्रचलित Bh, E, etc — प्रकुपित

2.12.2 .

II आकलित Mb 1.2853 — द्वाधित W —

गहित W — द्वाधित Mb 7, Hariv, E, etc —

चटुलित asbh 1.24 — च्युत AV 9.2.15 — प्रनर्तित

प्रणुत — विग्र —

— प्रणुत Mb, 'is — ~~A विग्र / विग्र प्रणुत~~

विस्फूर्जित

Bagh, K thas विग्र — BhP — वेधित mivyaṁ विग्र

~~MBh~~ — समाविष्ट MBh 13.1031 .

easily shaken (as a tree) सुखप्रणय R having

constancy s. विप्रिबध्यै Mb (bar having the barley

meal s. out निष्कृतसक्तु

SBr a little s. आलोहित

powered away i.e. s. off निष्कृषित fir s. about

व्याधूत, व्याधूत kar, विधूत, विधूत

Inscr, varBr3, Br3, विनिधूत Year, अभिलुहित

Sak, संक्षोभित s. about by men (as the Soma)

नृधूत R s. away अवधूत B.P, etc s. by the

wind वातोपधूत R 10.91.7, माकृतोद्धृत, माकृता-

दोलित Ratnav, वाताहत , पवनाहत

W s. down विनुलित Ratarar, B s. off विधूत

Bh, Kav, etc , हद्दुत

Bh², Hariv. (sometimes हद्दुत)

(as evil spirits) अवधुत

MS 1.14 s. up हद्दुत

Bh, Ragh, Kam, etc & sometimes हद्दुत) , समुद्धुत ,

समुद्धुत

Bh, R, Hariv s. off विनिधुत

BhP , धुत ,

विनिधुत

Vcar , विधुत

Inscr, VarBr², W² , धुत

धुत

Bh, , etc , शिथिल

f(आ) W s. with

the hand हस्त-धुत P that upon which anything uncl-

can has been s. off or out अवधुत

In 5.125, Bh

13.1577 violently s. संशुब्ध

(R), संशुभित

(३५) , अनिश्रुत , atakam , विप्रविद्ध

Bagh.

to be shaken एजितव्यं , कम्पनीय ,

कम्प्य , चालनीय , चाल्य Gol 11.1 , Sch

13.2161 , चालनीय , हार्य , विद्वहनीय

Sinhas .

not to be shaken अकम्प्य difficult to be s.

दुष्प्रकम्प्य , दुष्प्रकम्प्य IBh, Hariv .

caused to shake पञ्चकित had to be caused to

s. प्रकम्प्य

causing the Soma vessel to s. (as

Soma १२ (मुद्रमा ३०५) PV .

having shaken आकूय ind p TS, KātyŚr, MBh, etc,

उन्मथ्य ind p , आमथ्य, आमन्थ्य ind p MBh.

shaking off अवधूय ind p MBh, etc s.

उन्मथ्य ind p .

shaker n राजित mfn — मन्थित m AV —

धृति m RV — ध्येवनहु RV 8.96.4 (of the uni-

verse) (N. of Siva) — मन्थानहु 13h .

one who has shaken off all worldly desires

व्यवधूत mfn 13h one who has s. off his sins

हृदुतपाप mfn Megh 56 .

shaking and युवान (MBh, Kāv.

etc) युवान (KātyŚr) - स्मृत - क्षोभक

VP 1.2.31 — वेत् क्षोभण BY 10.103.1, R 3.36.10 — वेत्

W — उद्वेज्य Pān 3.1.138 — प्रवेपिन Vir 9.8

युनाथिमान — अवधूर्ण Bh, अवधूर्णित MBh 9.

3239 — घूर्ण f(आ) MBh 8.4712, Bh 7.9, Caurap

तरलित Git 7.9, Śārṅg — व्यालोत् Kāv, Kathās,

etc, लौक f(आ) MBh, Kāv, etc — मान्थिन

Shatt, हन्माथिन rab, मथन f(once ओ)

MBh, P, etc - - कम्पन f(आ) MBh, कम्पित MBh,

Titus, कम्पिन (ifc) - चटुल (g सिद्धादि)

Paṇḍ, Lā, Kā, Bhartr, etc - - प्रचलत MBh, Kāv, etc,

प्रचल MBh, Kāv, Busr, चलन f(आ) Paṇ 3.2.148.

aps 1.129, etc, चलिता MBh, etc, विचल - ~~चलिता~~

विकम्पित Titus, विकम्पिन Mark? - पञ्चक

f(आ) MBh, etc, चल f(आ) (g पञ्चादि)

MBh, etc - चपक f(आ) (ganas शीणडादि, श्रय्यादि,

& विस्मयादि) MBh, etc - च्यवन

RV 21.3, 6.8.10, AV 7.116.1 — व्युत् ifc .

II आस्थिर 'Br, etc — फल्ल व — केषि

RV 10.44.6 — दमायितृ (Pan 3.2.152, Kās) w — खे

(in comp or ifc g कडासादि Ganar 90) Vikr, Hagh,

खेकनम — गाहितृ w — पर (g पंयादि)

w — भेदिन R — मङ्कु SBr..

not shaking निष्कष Kav, Kathās, अप्रकम्पित

AitAr.

all shaking विश्वम्-एजय w not s. the boy (?)

अनिडुमंजय (gana चारीदि) s. about सिक्शाभिन्

(ar s. firm objects अच्युतच्युत (said o he

thunderer In-ra) PV (said of a drum) AV s. mountains

शीलकामिन् , (Maruts) पर्वतच्युत PV s. off उन्मथ्यक्

L s. one's wings विद्युतपक्ष VarBrS s. the head

शिरःकामिन् Siksh s. the unshaken दुश्च्यवन

Sh 8.1506 , दुश्च्यवन W s. the world भुवनच्यव

RV s. up उन्मथ्यक् L .

not being shaken अनिडुमंजय Var .

causing to shake राजय

causing to s. with

horror उद्देजनकर Mn .

wishing to shake मिमन्थिषु .

'shaking' (one of the 7 Kṛittikās) दुष्

S, Comm.

' not shaking ' (N. of Agni) अस्वलेः ParGr.

shaking n I अवधून्ननम्

h 8.4380, n 3.230

etc, (of the earth) अवधून्ननम् Car, धून्ननम्

धून्ननम् Car, (the act of) उद्धून्ननम् Venis

90.4, विधून्ननम् Sah, विधून्ननम् L, उद्धूति f

Mālatīn, निधून्ननम् L, वीतरी RV 6.44. , विधूति

f Kāv, Bhp, धून्ननम् Cis, Pājat, धून्ननि f L,

धूति m Vop, धू f L, धू f L कम्पनम्

Kātyār, Susr 1.85.9, Tarkas, etc, कम्पः Bh ,

Susr, etc, आकम्पः, आकम्पनम् 3.62.31, Wikr ~~धून्ननम्~~ ~~धून्ननम्~~

33578

पूर्णना

Car, पूर्णनम

Naish 1.126, Git 9.11, पूर्णनम

पूर्ण

Sch 3.151

श्रीमः

f n 4.52, Sch

श्रीमः

10th, 11th, Panch, Vikr, Negh, etc, विश्वामः

Hariv, Ragh

विपनम

आलोडनम

मशनम

10th,

Kav, Susr, उन्माथः

Prab

, उन्मथनम - लेखनम

, विहितम

, विहीनम

वाङ्मयम

Naish -

BhP — (of the earth) राजथु

m AV 12.1.18

शक्ति

f Sek

प्रचलनम

Maistr p, Panchat, चालनम

13th 5.2651, 16.267, R 7.16.26, Susr, Panchat, Chartr,

पलनम Pan 1.3.87, 3.2.148, R 5.36.21, Pāncat, etc,

चकल Sur 1.32.1, चकलम् Mariv 2893, Negh

94, चकः, सचकनम् Kay, Dhātup .

II आविधः MBh - आस्फोटः, आस्फोटा

L - इङ्गनम् KatySr - इङ्गः - कलनम्

Prasannar - कचणम् Sis - कन्दन्तु m IV 7.12.1

च्यौनम् PV 6.18.8 - विधट्टनम् Balar, Susr.

विधाव्यम्
विधट्टनानि n pl - विधाव्यम् - सफलनम् w - (the

arms) स्फोटनम् Sah .

the act of shaking off उन्मथनम् Bh, Susr the

act of s. out उद्गमनम् the act of s. the head शिरःकम्पः

Bh, Rajat, also शिरःकम्पाः m pl the rule (exemp-

lified by the story) of s. the cage (by 11 birds who

united their strength for this purpose although they

differed in other ways) पञ्जरचालनन्यायः Samk. s. about

विधूति f 'Sis', मन्थनम् Bh, Kav, Susr, मन्थः

Ragh, Uttarakar, लेला SBr the s. about of a chariot

रथशोभः Ragh ' s. about the hands ' (in pronouncing

the Svarita) आक्षेपः

PPrāt ' s. enemies ' (s. of

a Naga priest) अरिमित्रयः PBr s. hands करगृहीति

f Hear , दन्तहरतः

mfñ s. head स्वरीङ्गणः

L s. off विधवनम् Nir 3.15 , अभिवृद्धः RV 1.133.

4 the s. of forest trees by the wind वनाकम्पः

s. the arms बाहुप्रनाञ्जकम् . ind L s. the hands

हस्तसन्धुनकम् in abavy s. the head शिरस्युननम्

Er , आशिरःकम्पम् ind Erioch s. to an fro

आस्फोटनम् B, Bb s. violently परिर्वक्षोभः Bb

to follow in s. अनुप्रक्रम caus AitBr, अप्र .

causing to shake अवधूतन Bh 8.43.0,

n 3.230, etc the wish to s. मिमन्त्रिषा so as to s.

रविकर्म ind R 2 .

not shaky अरक्ष mfn L .

shallow adj गाथ f(आ) (ifc Pan 6.4.2)

KaushBr 2.9, Nir, MBh, etc, प्रागाथ in प्राप्ताथ

"not shallow" Divya — उत्तान 'ek, 5 तावार्थ

Subh — ध्वस्त (polied to rivers) — अपुष्कल

Hcar — स्ताथ — स्थाथः L.

not shallow अगाथ f(आ) , अप्रगाथ

Divyav , (very deep) आस्ताथ Jain , आस्थाथ

L not very s. नोतिगाथ MBh s. place गाथम्

RV, TS 4, SBr 12, TāndyaBr, गाथः R 5.94.12, स्थान

L a s. stream कुसरित f Pancat s. water इष

जलम् s. (water) नरपय f(आ) Kav .

to be shallow सुह cl 10 सुहयति

Vop, Dhatup 32.26 .

shallowness (of a river) n कृशमन m

(gana) दुष्टदि ; Ka — तनिमन m Vcar 13.6 .

sham vb मिथ्या with भू (ibc) .

sham n छलम (exceptionall- m BhP 1.15.12, g

अर्थवर्दि) En 8.49 (अर्थवर्दि nec) 187, 188,

etc (ifc वर्दि Kathas 62.164) — ^{लीला} ~~इन्द्रजालम्~~

Kav, Kathas, Pur — ~~उद्देशम्~~ ~~इन्द्रजालम्~~ ~~उद्देशम्~~ Rach,

Kam — ~~इन्द्रजालम्~~ — मिथुः ज्ञेय .

a sham dance लीलानाटनम् Pañcat, लीलानाटनम्

Kavyā a s. elephant प्रतिवारणः a s. van लीलामनुष्यः

BhP (in Kṛaya) a s. objection साधर्म्यसम् Kṛaya .

shambles n शमित्रम् Leit, Ricch वल्य-

लीला Nāg, Kathās, Pañcat .

Shame — I अ लज्जा Bh, Kav, etc, सलज्जलम

Campak, लज्जायितानि n pl Kāc, लज्जा L,

लेज्जा — त्रपा (Pan 3.3.104) Bh 2, Bh", Ratnāv, etc

(i'c f ओ Sāh), व्यपत्रपा R, व्यपत्राप्य (?)

Pivvā — ही V~~stx~~ etc, हीति f Bh हीका

L — हीका L — हेपणम Kathas — हणीया, हणिया

(only L) — त्रीडः Kāv, Rajat, त्रीडा Bh, Kāv, etc

— त्रीडितम Kir, त्रीडनम L, त्रीडनम ed

विलक्षलम 'Sis'.

II ओवयम्

RV, AV—

असाधु

ind (used as

an interjection of disapproval Rajat, etc - नेरान्तिका

L (v.1. नेरान्तिका) — भाकिन्यम् — रीत्या

L .

bowed down with shame श्रीअनात mfn cause ofs. हीपदम् Kun causing s. कज्जाकर mf(ई)nNavya, कज्जाकारिन mf(इणी)n , कज्जापयितृmfn Sak , कज्जावृह mf(अ)n Rajat confused by s.

हीमूढ

mfn legh destitute of s. कज्जाबून्य

mfn ३, कञ्जाहीन mfn ४, कञ्जोञ्जितः mfn -ajāt ,

अत्राप mfn desregarding s. अगणितकञ्ज mfn

expos to s. सैदूषित mfn ५h fear of s. ~~सैदूषित~~ हीमयम्

Rajāt feeling of s. जैलक्ष्यम् (ifc f ३१) Hariv, Kāv,

etc feeling s. सकञ्ज mfn Kāv, Kathās, etc, हीधारिन्

mfn Pāncā , सत्रीड mfn ३३h, Kāv, etc for s. ३१

ind free from s. विगणितकञ्ज mfn ३३t , गतत्रप

mfn BhP ४.४.२९ having little s. स्वल्पत्रीड mfn ३३

having s. सत्रप mf(३३) n ३३h, Kathās incapable of

feeling s. लेजो दुहनाधम mfn Rajat overcome by s.

हीनित mfn L perplexed by s. हीनूट mfn

verb possessor of s. लेजान्वित mfn W possessing s.

त्रीडायुज mfn R possession of s. लेजो दुवहनम

putting to s. प्रसिद्धि / लेनम ifc W , अपहेपणम / प्रसिद्धिः / वद

अपहेपणम हीनित / वद Car out to s. व्यवहित / mfn Ragh ,

व्यवहित लेजो दुहनाधम mfn W sentiment of s. हीणमुख लेजो दुहनाधम

s. faced हीणमुख mfn R, हीतमुख mfn PāncavBr,

हीतमुखिन mfn TS s. faced appearance वदनामालिख्यम

Baler s. personified as the wife of Pharna n mother of

Vinaya लेश्वा s. upon you धिक् लाभ, धिक् तन,

धिक् लाभस्तु, धिक् तवास्तु slight s. दरब्रीडा Cah 3.

60 torment of s. हीरान्तणाagh void of s. लज्जारीहित

mfn what puts to s. प्रत्यादेशः like what or who

shames another परिभाषक mf(ई)n (with acc)

sis who puts to shame प्रत्यादेशः like with s.

सतिनक्षत्र ind Pāncat, सर्वलक्ष्य mf(आ) Patnav.

to expose to shame

सिद्धुष

caus

सिद्धुषयति

MBh, Rm

to feel s.

ही

cl 3

(thatup 5.3)

जिहति

Kāv, Kathās , व्रीडा कृ

^{inspire}
to inspire with s.

कृडा

caus

कृडायति (or कृडापयति) Kāv.

Pajāt

to put to s.

ही

caus

हेपयति

Kāv,

Kathās ,

व्यानभी कृ व्यानभीकरोति Bhām

to turn away

through s.

व्यपत्रय व्यपत्रयेते

(rarely व्यपत्रयति)

MBh, R .

shameful adj लज्जाकु

Patnāv, लज्जाकर

f(ई) Kāvya, लज्जाकारिन f(इति) .

shameless adj I अलज्जः, अलज्जा,

Maish, अलज्जाम, निर्लज्जा f(आ) Bh, Kav, etc,

लज्जारहित, लज्जाशून्य, लज्जाहीन,

लज्जाक्षित Rājat, विलज्ज Bh, (. of an

author of Prakrit verses) गतलज्जः - निस्त्रय

MBh, अपाहीन, आपत्रय

अपत्रय,

निरपत्रय f(आ) MBh, R, Susr, etc, निर्व्यपत्रय

Jātakam, हतत्रय BhP, हतभीड Amar, (W. of a

man) वित्रयः Rājat — (as a beggar) अही

Skr 11, निही, निहीक Bh — निहीड Kathās,

वीतभीड Bhartr, स्वप्नभीड W — निर्वलक्ष्य

L .

II व्युष्णु L — निर्दर — निर्दुण

f(आ) W — भानववत्र Bhartr (v.l. for वीतभीड)

विश्रात L, विश्रातिमन L, विश्राता 'is,

विश्रात Pan 5.4.34, Vartt 4, tat, विश्रात .

inhabited by shameless people आश्रीडक ' s.

beggar : (a Buddhist mendicant) अहीन L a

s. person दारनः L very s. सुनिर्दिष्ट f(अ)

R .

shameless ness n नीरसता Susr - अन्याय

sharma 67 - अही Bh 3.8494, हीनिरसः

अहीकयम shavy - नीयायम lit, Rajst, etc .

shamer of प्रतापशङ्क vikr .

shamefright हीलाकलहः ringar - अङ्कः .

shamefaced and फट्फटित Pancat, Subh .

a shampooer सैवाहकः , Fricth, etc .

one who shampoors the limbs सैवाहक mf सैवाह n

a servant who s. his master's body अङ्गमर्दः, अङ्गमर्कः,

अङ्गमर्दिन m .

shampooing n सैवाहनम् . Frict, Fric, Frictas,

सैवाहः MarkP .

shampooing with the hands हस्तसैवाहनम् lw sooth-

ing a weary perso n (by s. his limbs) श्रान्तसैवाहनम् w .

shampooing the body अङ्गवाहक

mfn MatsyaP .

shank (from the ankle to the knee) न जङ्घा

RV 1.116.15 & 118., AV, TS, etc, ~~कङ्क~~ जङ्घिका — कङ्क

m RV, AV, VS, TS, SBr, MBh, Mn, etc .

active with the shanks जङ्घाकर

mfn Pan 3.2.21,

जङ्घाकरिक mfn pas 6.49, जङ्घाकारिक mfn the last

with respect to the s . जोड़ना प्रत्यय mfn Ph 5.12

(12.4191) ' measuring a shank ' ($2\frac{1}{2}$ feet long)

जोड़ना मात्र mf($\frac{1}{2}$)n ' strength of the shanks '

(running of flight : जोड़ना प्रत्यय Palay 3. $\frac{19}{20}$)

shape vb अवसृज Sariv 7057 , RUP — आभिसंस्कृ

आभिसंस्करोति SBr — उल्लिख उल्लिखति Sarvad .

to shape after अनुविकृ SBr .

shape n I आकारः (ifc f आ R 1.28.24,

Each 12.41) In, Bh, etc, आकृति f Kātyār, Sv t,)

In, etc, आकृती Bh 15.698 रूप (ifc f अ

rarely द्व) Bh, etc - रूपकम् Bh, Kav, etc- निरूपणम्

Bh — भक्ति f, भक्ति Siddhantas — संस्थानम्

(ifc f आ) Bh, R, etc, संस्था (ifc f आ) Bh,

Bh, etc, संस्थिति f Mark, संस्थितम् Bh —

स्थानम् (स्थानम् Siddh) arBr — वर्णः

(वर्णम् g अर्थ-वादि) (ifc f आ) Bh, etc .

II अनिरु n Naigh — अमति f ११, VS —

अव, णम Naigh — अग्रुनम Naigh — कल्पना —

कृशनाम Naigh ३.७ — केतः Naigh ३.९,

केतु m १, ParGr — छन्दः Variv ८३५९ff. देहः,

देहम Var — पेशस n १ — प्रमापणम

MBh — पु (only ifc) — बलन (बलः g)

अथर्चादि (also pl ifc f आ) — वेचस

n १ — शिव्यम Naigh ३.७ — शीलम (शीलः g)

अथर्चादि ifc f आ) v — स्थिति f MarkP .

the ability to assume various shapes विकृतेणम्,

विकृतेण, विकृते Buddh absence of s. अमूर्ति f

any s. वपस्व n RV anything which has definite s.

मूर्ति f Bh, Kav, etc (in phil) anything which

has definite s. a mind and elements earth, air, fire.

water but not akasha, ether मूर्ति f IV 52.n 1

appearing in a particular s. संस्थित mfn Bh, Kav,

etc assuming any s. it will कोरुय mfn Bh, B, Verth,

कामरूपधर mfn Bh, B, कामरूपीन mfn Bh, B, Verth,

Assr assuming a s. रूपधारिण mfn lācad the assuming of

various shapes विकुर्वितम् L the being a shape संस्थालम्

BhP by s. रूपतः ind Mal dreamy shapes रूपाणि

n pl Assr forming into a shape संस्थापक mfn

forming into various shapes संस्थापक mfn P forming

various s. पुरुषम् mf(आ) n VS, A crest in shape

महारूपिण mfn P having a beautiful s. रूपप्रतीक

mf(आ) n MV, A, etc having a female s. स्त्रीसंस्थान

mfn having a 4 times greater s. चतुर्गुणरूपधारिण

having a handsome s. विग्रहवत् mfn 137 having all s.

shapes सर्वसंस्थान mfn 138 having an invincible s.

अदृष्टरूप mfn having another s. अन्यरूपिन् mfn

having any s. स्वाकार mf (आ) n Kathās, Garvā hav-

ing a s. आकारवत्, आकृतिमत Kathās having a s.

and limbs संस्थावयववत् mfn 139 having a woman's s.

स्त्रीरूप mfn 140, स्त्रीस्वरूप, स्त्रीस्वरूपवत्

mfn 141, स्त्रीस्वरूपिन् mfn 142 having 4x7 (i.e. 28)

shapes चतुःसप्तात्मन् mfn 143 having 4 s.

पतुरात्मन्

mfn Hariv 12884 (Vishnu) Vrīṣṭp, Pajāt

4.507 5.25 (Kosava) having innumerable s. अनन्तस्यmfn having shape सरूप mfn VP having the same s.

सरूप

mfn VP, etc having the s. of आकारितmfn ifc ecantas , रूपधार mfn Pagh, VP, etc ,

रूपधृत

mfn ifc Kathas, रूपधृक् mfn ifc having3 shapes (a Brahmā, ishna, 'iva) त्रिमूर्ति mfnTum 2.4, Gāṅgēs, PamatUp 1.16, Sch having 12 s. द्वादशा-

कार

(divyāv) , द्वादशाकृत (१२) mfn ' highest

s. ! (N. of a ceremony) अतिभूर्ति f in daily s.

भूर्तिः ind intending to s. पुक्षभायेषु

mfn Bh 7.1142, 8. 97 not distinguish in the s. अरूपत

mfn Bh 14 of circular s. चतुर्लोक, चतुर्लोक्यते mfn Pancar

of different garb and s. नानावेशाकृतिमत mfn Bh of

different shapes नानावर्णकृति mfn pl Bh of frightful

s. दाक्षणावयस mfn MRh, दाक्षणाकृति mfn Nal of such a

s. तादृक्मूय mf(आ)n tant of what s. कथंमूय

mfn , किंमाकार mf(आ)n Suras one's own s.

स्वरूपम्

(ifc fआ) १००, Pañcat, १०० round s.

सुवृत्तता'amr the s. of स्वरूपम् (ifc fआ)

(gen or comp) १००, Pañcat, १००, to the s. of a man

पुरुषरूपम्

litBr the s. of a rainbow विग्रहः

a s.

of fire अग्निरूपम् for s. of the /anya heya

अथ यथैयम्

Br taking any s. at will दू mrn L

taking a s.

समलवः

Br

various shapes

नानारूपाणि

n pl

a well formed s.

आकृति

f VarBrS, Ricch .

to assume shape

मुख

cl 1 (१०० १.३२)

मूर्च्छति

AV, etc to assume (s.) प्रतिमुच प्रतिमुच्यते,

(later) प्रतिमुच्यति

, etc to take s.

संवृत संवर्तते

RV, etc .

shaped संस्थित

th, av, etc उपात्त .

' all shared ' (śiva) सर्वविग्रहः th de r s.

मृगारूपिण

M ' havi s. ' (Vanda 'oxburghii)

केशरूपा

L ' many s. (presenting many appear-

ances) भूरिवयस

RV, AV monkey s. कपिरूपयुत moon s. ;

पञ्चाकृति

W one who has s. सम्मुखितवत

Sank

s. like a man

पुरुषरूपक

AitBr,

पुरुषरूप

SBr

s. like a thunderbolt

वेजाकार

(VarBrS), वेजाकृति

(Vop)

s. like a woman

रत्नीसरूपिन

Wh

s. like a

2 raphes

रिद्वैफः

var, var, etc,

रिद्वैरः

L so s.

एवं आकृति

Das

thus s.

तथाकूप

f(आ)

Laty 9.12.

h, etc,

तथाकूपिन

Laty 12. 344,

लेख्य

f(आ)

Kap3 5.19 & Vaim 6.5.3, Pāncat, Pān 7.

3.86

ch

s. सुसंस्थान

arBrS,

सुसंस्थित

सुशील , रूपिन् f(इति) sBr, etc , रूप

Pan 5.2.120 , (as a bow) सुमय

RV .

the act of shaping. मापनम्

MBh s. after

अन्वाकृति

f SankhGr .

sha-less aj निराकार h, etc, अनाकार

— (Vishnu) निराकृति Hariv — अरूप f(आ)

FBr, h, etc, अरूपिन् R 1.23.15, अरूपक

FBr 3.12.84, अस्वरूप RHP, नीरूप,

अमूर्त R 14, h, etc -- अपेक्षा R 1.6.3 .

shapelessness n अमूर्ति f.

share vb सम्भज् सम्भजति, सम्भजते

Sāy + भागीकृ भागीकरोति, भागीकुरुते Dh,

Bhartr — वण्ट् (also वण्ट्) cl 1,10 वण्टति

वण्टयति Dhātup 9.43, 32.48, वण्ट् cl 1 वण्टते

Dhātup 1.1, वण्ट् cl 10 वण्टयति Dhātup 32.48

अंश - VI कृ - अभ्युप अभ्युपैति Aitr,

Wh, etc - पुरा cl 4 पुर्याति Top.

to share anything with others संसृज-

संसृजते Aitr to s. between आदिधा (dit or

loc) RV to s. in प्रपद्य प्रपद्यते (ep. also

प्रपद्यति) (acc) Wh, Kar, etc, पत् cl 4

(Dhatup 26.50) पत्यते (loc) RV, पयुजासु

पयुजासो Wh to s. in abundantly समृध् pass

समृध्यते Wh to s. in उपनम् उपनमति

(with acc, dat or gen) TS, SBr, TBr, Ch p, Pāṇat, etc to

s. out निशिश्न (only Impv निशिश्न) P 4.35.3

to s. out anything to another thing आभिनिवि

(acc loc (TS) instr acc (AitBr)) to s. together

or with each other विभज् विभजते to s. ith भज्

cl 1 (Phatur 23.29) भजति, भजते (instr) R, etc

विभज् विभजते (instr), संविभज्

without
संविभजति, संविभजते (instr ith and सह dat or

gen) with, etc, साधारणीक साधारणीकरोति

(with सह) R, Kad .

to be shared by कृ ५ cl 1 कल्पते loc dat

or gen) VS, AitBr, ChUp, MBh .

to cause to share निभज् caus विभाजयति

IV, आभज् P I to cause to s. in उपधा

उपदधाति, उपधत्ते , अर्धं कृ (gen) .

(in law) to exclude from sharing in निभज्

caus निभाजयति .

share n 1 I भागः R, etc, विभागः Yājñ

Bh, etc, संविभागः (acc with of and instr)

Bh, भाजितम् , भागकं (ifr) set-as. भाग

— भाक्ति f litr, भक्तम् , प्रतिभागः

in 8.307, भागधा ApSr, भागधेयम् R, etc —

अंशः, अंशकः — प्रत्यंशः Buddh —

वृत्तः लृटः L — उद्धारः — दात्रम् RV,

दानः, दामन m or f, दायः R, T, etc.

1 II हलम् — द्विरांसि n pl RV 2.23...

according to a share विभागादः ind n, etc,

विभागात्: in Sarva, " , यथाविभागम् ind Sanh Gr

according to shares यथाभागम् ind A, S, etc, यथांशात्:

ind ( ) यथांशम् ind (A) , यथाभागम् ind Bh allot-

ment of s. विभागकल्पना apportioning of s. विभाग-

कल्पना because the reward falls to (his) share

फलयोगात् ind VātyŚr coming to one's s. गामिन्

mfn ifc (Pān 2.1.2, Vārtt 1) Yājñ 2, Bh 1, Variv,

Sak, etc consisting of shares सांशः mfn Sankhyapr

desirous of a share (as of a sacrifice) भागार्थिन्

mfn R division of shares उद्धारविभाग double share

दिभागः TS due as a s. भागधेय mf(इ) n VS

each according to his s. यथाभागम् in AP, etc

^a
entitled to larger s. भागीयस् mf Hariv entitled

to a s. भागिन् mfn , भाग्य mfn दण्डादि

entitled to s. in the syllables (of a prayer)

अक्षरभाज् mfn AitBr entitled to or obtaining an equal

s. सामोश mfn Mn 9.157, समंशिक mfn 17 entitled

to the earth as a s. पृथिवीभाग mfn TS an equal s.

समभागः MW, (as in an inheritance) समंशः

Ka'has, ajracch fallen to a person's sex s. प्रत्यङ्

mfn ('loc') aus fallen to one's s. उपपन्न mfn 'th

Yājñ, Paḡh, etc having a s. सभाग mfn, अंशेन

mfn Yājñ, (in anything) भागभाज् mfn 'th, Pur having

a s. in a sacrifice यज्ञभाग mfn 'th, Pur having no s.

अभाग (आ)n RV 10.83.5, etc, अभागेन

mfn, विसभाग mfn Hariv having s. अपित्वम् AV,

SBr having shares संश mfn Sāmkhyār having 2

s. संश mfn Jyot in equal s. समंशेन ind

a kind s. ($\frac{1}{6}$, $\frac{1}{8}$ etc of grain fruit etc) नृपांशः

not entitled to a s. in an inheritance अनंश

अनंशिन mfn not entitled to a s. of property

आरिक्थभाज mfn (in a verse quote by he) Com

on Tān, आरिक्थीग mfn in 9 147 not receive as a

s. अभक्त mfn RV 1.129.5 & 3.30.7 not taking

a s. अनुधारः one to a s. issue भागधेयः

L one who has a s. अंशभागिन् अंशभाज mfn

one who has received his s. प्रविभक्त mfn Mn 9.166

, विभक्त mfn Mn 9.210, 215 one whose s. is stoma

इतोमभागिन् (f) (a) n (it) r own s. स्वक्षा

etc possessing s. भागिन् mfn receiving an

equal s. समभाग mfn Pan 6.7.1, Ach receiving a s.

भागपहारिन् mfn Vishn, भागिन् mfn receiving a

s. of सेविभागिन् mfn (gen) Pa cat 'receiving

a s. of the great sacrifice 'महायज्ञभागहरः' Mb rece

-iving half s. अधभागीक अधभागीन् mfn Yājñ

2.134 receiving no s. अभागधेय mfn Waiter,

निरंशक Yājñ receiving the first s. पूर्वभाज

mfn receiving 3 shares त्रिभाज mfn AitBr 2.24

share by share अंशानि in a s. in an inheritance

रिक्थोविभागः Cat a s. in a sacrifice यज्ञभागः

Variv, Kṛ, Pur the s. of a rahman ज्ञेय भागः AT,

er, Brs s. of a sacrifice यज्ञीयः (with भागः)

यज्ञीय

Hariv (v.l. यज्ञीय) the s. of a Yajamana

यजमानभागः Br the s. of Yajni Svishtha rit रिनिष्ट-

लभ्यभागः the s. of a king भागधेयम् (also

भागधेयः भागधेया) Sak 2. $\frac{12}{13}$ a s. of booty अंशः

a s. of food अन्नभागः AY 2.10. s. of inheritance

etc निभक्ति s. of the sacrificial oblation

अवयज् Non अवयाः f 1.17.12, 2.35.1

अवगाज् taking a s. अंशहर अंशहारिन्

an taking two shares उभयभागहर an to the

share of परि in Pan 1.1.90 2 shares अंशः

Mn, द्युशी Gaut .

to cause to take a share after another अन्वाभज्

and Ā 'Sr, etc to cause to take s. with another अन्वा-

भज् and Ā 'Sr, etc to fall again to one's s.

प्रतिभज् प्रतिभजति as to fall to a person's

s. पत 1 1 (hātu 0.15) पतति (ep. also

पतते) (loc) MBh, Kāv, etc to fall to one's s.

उपस्था उपतिष्ठति, उपतिष्ठते MBh, R, etc to

to fall to be s. of भज् 1 1 rarely P (acc) MBh,

R, etc , प्राश प्राश्नोति (acc) R V , फल्

cl 1 फलति (sp. also फलते) 'loc /vit to

give anyone his s. निरवदो निरवदाति निरवदथति

TS to give a s. to संबिभज् संबिभजति, संबिभजते

MBh, Av, etc to give a s. of आशक् P to have a s.

in अपी (Ved) अप्येति to make anybody's. in

अभियुज् caus (instr) MBh, etc to receive one's

s. from बिभज् pass बिभज्जते instr MBh 1.2 . 4 .

४ furnished with a share (as a plough) शुनवत्

इतुनावात mfn TS having a metallic s.

plough) पवीरव mfn TS .

shared adj भाजित Survas , सम्भक्त .

not share अनिभक्त , अनेध : अनिरुप

s. by others सामान्य श्रुति श्रुति, etc

s. in पुपासीत LBh .

to be shared भाज्य : भाग्य to be s. in

सम्भजनिय , योज्य one with whom

anything must be s. संनिभज्य th .

sharing in a sacrifice संयाज्य .

to be excluded from sharing in निभज्य

In 9.207 .

sharer n अंशहर अंशहारिन् an उद्दत्त

- अधिभाज m AV 6.86.3 .

one who shares सम्भक्त an one who s.

in a portion of property already distributed विभागभाज

an an. Pancat one who s. with another संविभक्त

(an) the state of a sharer अंशिता a woman

who shares in सरवी (ifc) Kum .

sharing add भागहर MBh, भागहारिन् Vain,

भाजिन् (ifc) ChUp, Tum, भाज् (mostly ifc)

exceptionally with ren) Pr, e c — आपि लिन् 33r —

इति .

not sharing अविभाजिन् L .

accustomed to share with संविभाजिन् MBh,

(ren) R, "ariv not sharing the possession of anything xi

with one another निःसपत्न f(आ) MBh, R s. a half

अधांशिन् s. equally समांशहारिन् ayat s. in equal

portions समांशभागिन् L s. rief and joy with another

समृद्धुः स्वसुखे MBh, Sak s. half अर्धभाज Mn 8.34

s. in भाजने f(आ) (ise) Br, etc, आपिभाग

Br s. Indra's heaven शक्रलोकभाज s. Indra's para-

dise शक्रलोकभाज s. in everything सर्वभाज

an, kar s. in happiness सुखभागिन्, सुखभाज

Varṇ s. with others भाज्य

used to share with others संविभागिन्

sharing n भाजनम् Col 7 (the act of) भजनः

W .

accustomed to share with others संविभागशील

share) or संविभागशीलत्वात् (arBr.) mfn the act of shar-

ing with another संविभजनम् to share dispose to

share with others संविभागमनसः mfn with liking to

s. with others संविभागकृत् mfn with sharing of

(a deceased person's) property विविधविभागः s.

with others संविभागः to share, to distribute, etc.

the art of causing to share विभाजनम् .

the not being shared आविभक्तत्वम् .

shark n अपहारः L, अमोघः L, असि m L

जलकिराटः L - तन्तुनागः तन्तु m तन्तुणः L

कुडदेशकः L - नाकराज m नाकराजकः तन्त्र-

हारकः L, नागः L - वारुणपाशः L, वाडवहारकः

L - हाडरः L .

a great share: महाशरीरः 12th a kind of s-s-mos-

ster (confounded with the s.) मकरः 13, etc.

share adj 1 तीक्ष्ण f(आ) 10.87.9, 11,

etc, तीक्ष्ण f(आ) Sis 2.109, Pan 5.2.70, Vas

- मुखशोधन L - तिग्म 11, 12.27.7, 13,

- SankhGr, etc, तिग्मित 1.143.5, 2.30.9 - तेजोना

, (the eye) तेजस्विन् (Pan 5.2.10, Vas)

Bhartr, तेतिजान S 5.43 - निशित (lit and

file) Kath n, etc, शित RV, etc, निशात

Kav, Pur, etc, निशित , शात Kathas, Tait, ,

शीर IV, संशित - तीत्र f(आ) RV, etc

— उग्र RV, A, TS, B, Sak, Ath, etc — स्वर f(आ)

MDh, R, etc, स्वर f(आ) Surr 1.20.22, स्वरस्पर्श

f(आ) MDh 3.11396, 1.14.16 — प्रचण्ड f(आ)

— दारुण f(आ once इ) — कठोर f(आ) Bh,

Pancat, etc. — क्रूर f(आ) L — परुष f(आ)

Katha, पट्ट f(पट्ट or पट्टी) Ph. Kāv, etc

कुशाग्र - निपुण f(आ) Un, Kāv, Susr, Kāv, etc

- विदग्ध Ph, Kāv, etc - प्रत्युत्पन्नमति Ph, Susr,

ak 5. $\frac{19}{20}$ उदण f(आरारो इ) L, उदणक

- क्षार f(आ) (gana ज्वलादि) Kāv, 2.104

— (one of the six kinds of flavour 'rasa') कटु

f(की उः) Ph, Susr, Bhā, etc, कटुक f(आइ),

कटोत्त (Un 1.67) .

II आविकुण्ड Bhā — (as a word) कटुणा

Naish 9.38 — क्षुत् for क्षुत् L — रत्न L

— पाटन , प्रातिविक्त — रुद्रिक - त्रिवि

— विकुण्ठ — (as an arrow) इन्द्र

— सुद्रुक्ष $\frac{50}{51}$ (as teeth) सुद्रिह

Vait — (as an axe) रत्नास् RV .

not sharp अतीक्ष्ण , अतीव्र , अयु

RV 7.34.12 .

agitated and sharp समुदीर्गिरवर Susr any s. poin-

ted instrument सूची — सूची , etc exceed-

ingly s. (said of weapons, of perception) महतीक्ष्ण

glaced (in the fire) i.e. s. अभिदिग्ध (तपसा)

AV 5.18. having any s. instrument इति ॥ hav-

ing a s. beak सदंश having a s. mouth (as a mouse)

शकुमुख f(इ) सुस्र having s. arrows तिग्नेषु

AV 10.82.1, ॥ तीक्ष्णेषु AV 3.19.7, 5.18.2, 18 16.36

having s. arrows and a terrible bo (said of the god of

love) प्रचण्डशरकामुक ॥ ॥ having s. bones (a kind

of fish) कण्टकाक्षीकः L ' having s. eyes ' (a monkey)

कुशाक्षः ^{हेति} L having s. weapon (Agni's horn) तिग्मः

AV 8.3.25 in a s. ~~easy~~ way स्वरम् ind R 3.29.2 are

s. पुटतर iv, पुटतरम् ind quite s. सर्वतीक्ष्णः

Prat s. angles क्षुरपादि AV 12.5.20 & 55, 13. 63r.

Suparn s. as a needle सूचीमुख f(ई) Mb, (a

thorn) सूच्यग्रः L s. beaked तीक्ष्णगुण्ड f(आ)

S sr 6.30.8 , (a heron) देशान्वदनः L s. column or

File ! (a kind of military array) सूचि f सूची

Mn, MBh, Kām s. edged तीक्ष्णधार Mb, P , (an arrow)

तिग्मधार Bh 7.47.15 (an arrow)

तिग्ममूर्धनि RV 6.46.11, (an arrow) तिग्मतेजन

6.3107, तिग्मतेजसा Variv 10703, R L.7.2 , तेज -

स्वत् - स्वर f (आ) L - श्रुतपति 17 12.5.20

& 55, 50, 3r, 4up rn - गभारि in a s. s.

arrow श्रुतधार: Bh 4.2063 , श्रुतप्र: Bh 3.14892

4.1732, Bh 9.62, 11.29, Bh, 'antis, 'evir . श्रुतप्रगम्

L's. edre like a razor श्रुतप्र Bh 3.12.20 the s.

edge (of a knife etc) तेजस् n (often pl) ^c et

तेजो s. enough to cut a hair तेमवाहन MBh,

(v.l.) s. falling (arrow) निशितानिपात 'ak & s.

fellow गुत्राः V 16.25 s. flavour ओषणः L

a s. hook निशिताकुशः निशिताकुशम् ^{horne} Chartr. s. ~~horned~~

लीक्षणाशुङ्गा IV 19.50.2, I लीक्षणाशुङ्गा 4.37.6 8.7.

9 , तिग्मशुङ्गा RV 6f, 9f, AV 13, TB 3 ' s. in

action (a sword) लीक्षणाशुङ्गा m L s. in consequence

of निपाकलीला (comp) MBh s. in its consequences

विपाक कटु Kathas s. in motion रवरज्जु रवरज्ज

EV 10.106.7 ' s. iron ' (steel) लीङ्ग-जलोहम् Bhpr 5.

175, लीङ्ग-जायसम् L ' s. leaved ' (the opposite leav-

ed fir tree) रवरदत्ता L , (Phlomis esculent) रवर-

पर्जिनी रवरपत्री Bhpr 5.3.297, रवरपत्री L , (a kind of

Ocimum) रवरपत्रः L , (K. of a tree) रवरच्छदः

Bhpr 5.5.75 ' s. noses ' (K. of a man) रवरणरम्

m Pan 5.4.11, Pat s. pointed शातशिरव W the s.

point of a blade of the Kusa grass. कुशाग्रम् 108h 3.

11023 the s. point of anything सूचि f सूची

Kāv, Car, DhP s. ^{rayed} ~~hva~~ (Ani) तिग्मशोचिस् RV 1.

79.10 the s. side of anything आश्रि f 33r, Kātyār

s. sighted सूक्ष्मदर्शिन् Kath p, 13th, निपुणदृश

, अमूर f(आ) RV, 5.1.9 & 11.5, प्रविचिक्ता-

चक्षुस् 13th s. speech वागसि m W ' s. thorn'

(Capparis aphylla) तीक्ष्णकण्ठकः Susr 1.8.2 (prob)

s. toothed विविदति RV s. witted तीक्ष्णबुद्धि

the s. tip of anything सूचि f सूची Kāv, Car,

BhP a s. tone उदात्तः EPrāt, APrāt, Pān, etc a s.

woman विदग्धा W using s. language संशितवाच 73h

very s. सुतीक्ष्ण 73h, 7, etc, सुतेजसु A 10.1.1, तेजिष्ठ

f(आ) (Superl of तिग्म) R 1.5.1, अतितीक्ष्ण

अतितीक्ष्ण, स्वरतर R 3.2.1, सुसंशित 73h

1, 73h, श्रुतपवि A 12.5.20 & 25, 73, 73h, Suparn,

क्षौरपव्य Bh 6.5.8, परिपक्व 73h, पटिष्ठ,

पटुतर Kāv, पटुतरम् Ind very s. edged

क्षौरपव्य Bh 6.5.8 very s. point सुतीक्ष्णाग्र

133h ' very s. toothed ' (W. of Śiva) सुतीक्ष्णदशनः

133h .

to become sharp तिज् cl 1 तेज ते (तेजति

Thātup 23.2) RV 1.55.1, 3.2.10 & 8.11 to be s. तिज्

cl 1 तेजते (तेजति Thātup 23.2) RV 1.55.1, 3.2.

10 & 8.11 , जह् cl 1 जहति Thātup 20.3 ' to

desire to become s. ' (to bear with firmness suffer with

courage or patience, endure) तिज् desire तिसिक्षते

(Pan 3.1.5) RV 2.13.3, 2.30.1, AV 8, etc to make s.

तीव्रीकृ GBr 1.7.1.18 & 6.4.6, 3.8.5.30 .

sharpen vb तिज् cl 1 तेजते (तेजति

Thātup 23.2) PV 10.138.5, caus तेजयति Thātup 32.

109 , तिज् intens तेतिक्ते (Pan 7.4.65)

PV 4.23.7 — पटूकृ पटूकरोति Jatak — पुद् caus

चोदयति rarely चोदयते PV 6.47.10 , 9.50.1, 10.

120.5 — निशि निशिशति , शि , आशि

ṛ (ṛāy) AV 7.16.6, 8.21.8, ṛi cl 5 (Thātup

27.3) ṛinoti, ṛinute, ṛo- cl 3 ṛiṣati,

ṛiṣite (accord to Thātup 26.36 also cl 4 ṛiṣati)

ṛiṣati, ṛiṣite, ṛiṣite Nir 4.18 — ṛiṣat

only in desid ṛiṣate Thātup 23.26 — ṛiṣu cl 2

ṛiṣati (Phāt p 24.2) AV 5.20.1, ṛiṣu (only

of ṛiṣu) Thātup — (one's own horns or weapons)

ṛi ā (the senses) ṛiṣiṣu ṛiṣiṣati

to sharpen thoroughly संशो संशिशाति,

संशिशाति (once संश्यति RV 1.130.4 : RV, TB, JBr ,

(lit an fig) , संशु संशुते (Pan 1.3.65)

ShadvBr, Bhatt tos. thoroughly one's own weapons संशो

संशिशाति to s. up (a weapon) for attacking आतिशि

cl 3 आतिशिशाति RV 1.36.16 to s. well (lit an fig)

संशु संशुते (Pan 1.3.65) ShadvBr, Bhatt .

sharpened ad. तेजित ^{SBh 5f}, उत्तेजित

निशित Kath n, Bh, etc — संशित

SBr, विशित, निशात Kāv, Pur, etc, शात

Kathas, Rājat, शानित Kāv, शान्त L —

क्षुत SBr 6 — आमस्त — आराग्र TS

— (as appetite) रुचित W.

sharpened by a sacred text ब्रह्मसंशित ^{AV, etc}

Dr, AsvGr s. by herbs (used in a formula) ओषधीसंशित

At 10.6.32 s. by vic verses अक्षसंशित 10.7.30

s. by some सोमशित RV s. by the quarters of the

sky आश्वसंशित AV 10.5.29 s. in the atmosphere

अन्तरिक्षसंशित AV s. on a grindstone शानित L

s. on a stone (as an arrow) शिलाशित MBh, P well s.

सुनिशित MBh , सुसंशित RV, AV, MBh , सुतेजन

सुतेजित MBh .

to be sharpened शानीम् Pat .

sharpening of instruments i.e. razors

भाण्डपुरः

sharpness n तीक्ष्णता 3.19.7, श 6.5 ,

(of a knife) तैक्ष्ण्यम् Susr 1.5 , तिम्रता Br 9.

2.2.5 , तैगम्यम् , तेजः Bop 8.132 - नैशित्यम्

शिश, च , शातनम् - (of an arrow) प्राश्वयम्

शिश, च - पटुतम् , तित , पाटवम् Susr,

शिश, च - पटिमन् in Orinar - तीव्रः pan 2.8

Vartt 3, Pat - कुता ¹Samr, कावम् ते,

कुलिमन् m Nir 5.4 विदग्धता विदग्धत्वम् Kav

(figuratively) अग्रम् .

having the sharpness of wind वायुतेजस nfn

AV 10.5.26 .

sharpening n उत्तेजनम् उत्तेजना 's, संतेजनम्

fig) tusr, तेजनम् batur निडागम्

निडागम् Dhāt, Vop .

the act of sharpening शातनाम् excessive s.

राशिः f litSr .

sharpening the senses इन्द्रियबोधन इन्द्रियबोधन

mfn Susr .

sharper adj तीक्ष्णतर AV 3.19.4. (speech)

ālav .2 , तीक्ष्णीयस् AV , तीक्ष्णीयस् AV 3.19.1 ,

(the mind) तेजीयस् (Compar) AV 3.19.3 — स्वरतर

R 3.28.1

धूर्तकिंत्वः
sharper n पटीयस्-Ijn - धूर्तकिंत्वः also ifc
 धूर्तः

Tājñ, h, Kāv, etc - मोष्टिकः Buddh .

the chief of a number of sharpeners - गृत्तरापति m

VS 16.25 a sharper अक्षद्रुग्ध mfn AV injurin- ~~xxx~~

with dice (a s.) अक्षद्रुग्ध mfn AV .

sharply तीव्रम् ind W .

spoken to sharply कटु कृत m'n Batnav .

sharp-rayed शीरशोचिसु RV .

shatter vb सम्भञ्ज सम्भनक्ति MBh, Kathas,

भञ्ज cl 7 (Thatup 22.16) भनक्ति PV, etc,

रञ्ज cl 6 (Thatup 23.126) रजति (ep.

also रजते) D, etc , संरञ्ज संरजति RV,

आरञ्ज आरजति RV , A , MBh, D, etc -- भिद्

caus भेदयति , भेदयते MBh, Hariv, Nit —

सिद्धिः
साम्पिष् साम्पिनः PV, etc -- विहन् विहन्ति RV, AV, r

— आवध् P — रु intens RV 1.54.1.5 .

to be shattered शृ pass शीयते , etc,

विहृत pass विहीयते RV, etc , री , रि cl 4, 9

A .

shattered adj सम्भग्न Bh , विभग्न Pāncav-

Br, Samhit p, etc , भग्न Bh, VBh, etc , व्याभग्न

rab (v.l. व्याभग्न) , भिन्न , etc - इीर्ण

Br, etc , अवहीर्ण Kaus , Bh 12.1503 - सम्पिष्ट

Bh, P क्षुण्ण 3.578. rice , Bh, Mark , रुण्ण

Bh, Kav, etc , संरुण्ण Rājat , रुत RV, V, 10 - विपोऽथित

MBh, Hariv, MarkP .

much shattered सुसम्पिष्टः one who has a s.

श्रीर्णश्रीर्षन् BhP .

shattering n अवधारण ifc sh.

shattering in pieces अवधारण शक् mfn MBh 1.1179.

shattering n भञ्जनम् Hit, P, etc , भङ्गः ३६,

etc, परिभग्नभङ्गः - आवधारणम् ३६ - इति

f. ३६, Sh. Dr, इति - ३६ - शब्दः

Balar .

share vb क्षौरं Hit - मुञ्ज cl 1 share C.22,

(माजने v.1. मग्ने मुञ्जने) , मुख्य

Non मुख्यति Hariv, P, etc - भद्रा कृ भद्रा-

करोति ३६ - अप् cl 1 अपति, अपते AT, P, Pr,

Grās, आवप् caus आलापयति MBh — मद्रा व कृ

| मद्राकरोति. Pan 5.4.67 .

to have in turn अनुप्रवप् (अनुप्रवपते)

TandBr to s. off (the beard etc) प्रवप् प्रवपति,

प्रवपते EV, 1 , Grs to s. one's self वप्

cl 1 वपते .

to or shave in turn अनुप्रवप् (अनुप्रवपते)

TandBr .

to cause to shave (the head) कृशालीकृ caus

कुशलीकारमति ३०५५ .

to have one's self shave दोरं caus कृ

Hit .

shaved adj मुण्डित Kar, Hit , मुण्ड (आ)

n, etc , मुण्डक Divyav - शूरनष्ट Kathas

2.168 , उप Gr'SrS , अमुप .

one with a shaved head यवनमुण्डः ४ मयूर-

असकादि having the head s. मुण्ड (आ) n, etc,

etc .

without shaving round

अपयुज्य in ĀsvGr. .

shaven

adj

मुण्डिन

Hariv, Tām

वापित

L .

a man with a shaven head

मुण्डः

Tām 1.271 s

pemitent who has s . his head and chin

कृतवापः

n 11.108, कृतवापनः n 11.78 a s. head

मुण्डम्

Kav, Rajat, L s. headed मुण्डितमुण्ड, मुण्डितमूर्धनि,

मुण्डितशिरस

av .

shaver n क्षौरिकः L - मुण्डकः L - वृष्ट

m PV, AV, TBr, GrS - नापितः Br, IrGrS, n, etc , L

shaving n क्षौरकर्मन् , क्षौरकरणम् wit,

क्षौरकर्मन् n Can. , क्षौरविधि m (the set of)

क्षौरः Top (that n 98.52) -- भद्राकरणम्

L - मौण्डिकम् L - वपनम् Spr, etc , केशवपनम्

AvGr , वपः , वापनम् GrGr , वापः —

अशुक्लकर्मन् n MarkP — शालकः शालकम् TS, Kath. Br.

not shaving अवपनम् ParGr .३:

any lunar mansion that is auspicious for shaving

क्षुरनक्षत्रम् arbh 98.12 clean s. the 10 to

body आङ्गिन्द्रिका L the four things necessary for s. (viz

kshura, nava-kauś -trināni, tryeni śalālī, āpah) श्रुत-

चतुष्टयम् Var r 5.1, 'aadh' ~~hair~~ hair s. ' (N. of

a festival) केडावपनीयः Var 5, Tānysa 16, Tāy-

r, Lāy, Santhā the operation of s. श्रुतकर्मन् n

Var r, श्रुतकृत्यम् Gobh 3.1.22 s. in general शौरम्

an s. off प्रवपणम् Gr s. table नापितभाण्डम्

L s. the head. मुण्डनम् (with or with शौरः Sh, Tāy

etc , मौण्डयम् In, Wh, etc , शौरम्

the act of ~~xxx~~ causing to shave

नापनम्

GrSrS .

shavinas संकालिका चूर्णम् . ivyav .

the border of shawl अञ्चलः अञ्चलम् .

the लक्ष् f RV, etc — एन .

sheaf n स्तम्बः L — पत्रः 10.48.7 (Gr)

3.10) . .

shear vb वध् cl 10 वधयति (also वधा-

पयति) hatap 22.111 — मुण्ड्य nom मुण्डयति

Pariv, Pa. cat — वप् cl 1 वपति, वपते I, 79, Br, Gr r —

मद्रा वृक् मद्राकरोति an 5.4.57 .

to shear round परिवप् परिवपति Pa. s, Pa. Gr,

to cause one's self to be shorn

वप्

caus

वापयते Gr'SrS to cause to be s.

वप्

caus

वापयति Gr'SrS .

shearer n वप्तृ m IV, AV, 1st, GrS .

one who shears वप्तृ m AV, 1st, GrS .

a pair of shears कलनी

L . 33669

shears n खण्डधारा L .

having a pair of shears in his banner ' (. of a

wide-har) कृपाणकेतु m Talar .

shearing adj वधक .

(the act of) shearing n वपनम् ¹ etc, परि-

वपणम् Pan 8,4.31, Sch, परिवापणम् Pan 5.L.67,

परिवापनम् Ap , वपः , वापः .

a she-ass खरी Kathas 63 वाप्री L .

sheat-fish वादाळः L, वदाळः .

a kind of sheat-fish मृदुलकः L .

a kind of sheat-fish मृदुलीकः , वदाळः

L, वदाळकः L, वदाळ , कटुडी (गौरादि)

Bhor .

sheath n कोशः MBh, P, VarPrs, कोशम्

परिवारः ३११, परिवारः L - ध्वनम् - पिधानम्

(पिधानः ६ अध्यादि) MBh, P, etc, पिधानम् -

अरम्भम् L पिच्छम् L पेणी (६ गौरादि) L.

' being in a sheath ' (a sword) कोशमेवम्.

(Pan 1.2.96) Paś, Prataṣar the five sheaths sup os.

to invest the soul पञ्चकोश (ibc) having a large

s. महाकोश mfn MW ' having a s.. ' (a sword)

कोशवत् n Cal, कुड्मिन mfn a knife lying

in a s. कोशशायिका L a large s. महाकोशः a s. env-

loping the personal soul जीवकोशः B.P. L. 22f, 10, जीव-

मान्दिरम् L the s. of a bud कुङ्कुः L, कुङ्कुम्

ship, रन्धकः, रन्धकम् L the s. of a knife रन्धकः

रन्धकम् रन्धिका L, आकर्णिकः आकर्णिकम् (इका

f) L the s. of a plant कोशः mark, कोशम् L

the s. of a word रवङ्कोशः L, रवङ्गपिधानम् रवङ्ग-

पिधानकम् L, रवङ्गसङ्गम् n Gal, कुक्षि m L,

कलहः कलहम् L, कुणहः L, कुणहं

निष्कृति m VS ('Vahid') , पुष्पकरम् L the s. of a

young bud (esp. of a fig tree) कुङ्कुम् GrS, Susr the s.

of a weapon शस्त्रकोशः the s. that envelopes the young

bamboo वण्डरः (only L) (in Vedānta phil) a term

for the three sheaths or succession of cases which make

up the various flaves of the body enveloping the soul

कोशः Vedāntas, कोशम् L without a sheath

विमुञ्ज mf (आ) n SBr .

sheathed (a sword / adj कौशिक

Sh 3.11461

7 (a sword) कौशिकः Shat. 4.21 — (a bamboo

short) कोलकिण् m L .

Formation of abundant sheaves of rice राधन-किरि ॥

Mudr.

śhed vb श्युत (श्युत) cl 1 (Dhātup 3.4)

श्चोतति Kav, Kathas, श्युत caus श्चोतयति

Śr, प्रश्युत प्रश्चोतति Bhatt, सिच् cl 6 (Dhāt.

-up 28.140) सिञ्चति, सिञ्चते (once in P 18.96.1

सेचते) PV, etc, प्रसिच् प्रसिञ्चति V, etc,

विषिच् विषिञ्चति ĀpŚr - वृष् cl 1 (Dhātup 17.56)

वर्षति (ep. also वर्षति and Ved वृषते)

RV, etc — मुच् cl 6 (Dhātup 28.136) मुञ्चति, मुञ्चते

Yājñ, Bh, I, etc, प्रमुच् प्रमुञ्चति, प्रमुञ्चते

AV, Dh, R, etc, विमुच विमुच्यति, विमुच्यते

Dh, R, P, cat - मोक्ष cl 10 (Dhātup 31.57) मोक्षयति

Pusr - सृज cl 6 (Dhātup 21.121) सृजति

(ep. an. ep. also सृजति and once in AV सृजते)

AV, etc, श्रु cl 1 (Dhātup 22.12) श्रुति (ep.

and an. ep. also श्रुते (Dh, R, etc, श्रु caus

श्रावयति AV, Dh, Pusr - स्कन्द caus स्कन्दयति

lit, Dh, प्रस्कन्द प्रस्कन्दति Pr, P, (water terms)

पात caus पातयति (ep. also पातयते)

h, Hariv, आपत् caus आपातयति h, Hariv, in

, (as drops of sweat) अवहु RV 5.7.5 - - (as

tears) पयस caus पयसयति h, विषो

विष्यति RV, AV, SBr, Kaus .

to shed abundantly with प्रबृष प्रवर्षति

(inser) h, K, etc to s. anyone's blood रुधिरस्रावणं

to s. blood लोहितं कृ to s. forth निःसृज

सृजते

निःसृजति, निःसृजते उपसृज उपसृजति, उप-

सृजते 6.35.4, 10.98.12, 11.31, 11.4, 11.1, 11.2

न्यवसृजति

3 tos. forth न्यवसृज् L R to s. in न्यसृ

न्यस्यति न्यसति (with loc) to s. on न्यसृ

न्यसति

न्यस्यति L (with loc) to s. over पयवकृ

अशृकु

पयवकिरति Th to s. tears अशृमुच् L Th

12.12/91) अशृवृत् caus (R) , सम्मुच् सम्मुञ्चति

विस्ृज् विस्ृजति (en, also Ā) R, Kalid, Pas ,

यति

समुत्सृज् समुत्सृजति Th, etc , उदडाय Nom उदडा

विहृ विहरति (rarely Ā) Sak , उद्गृ

उद्गृयति Ts, etc, etc , वह् cl 1 वहस्ति, वहस्ते

ShP , वृत् caus वर्तयति 1st, 2nd, etc , कृ

cl 1 कृते Dhātup 19.10 .

to cause to shed मुच caus मोचयति (with

two acc) Megh, Bhatt .

शाला न कोटः L — शाळा (inc) AT, etc,

शाला .

a builder of sheds कोटकः DrahnavP deposited

in a s. (as a carriage) सद्धानिवेशित मह an open s.

मण्डपिका , Salar a place (esp. a s. on the

road side) where water is distributed पानीयशाला,

पानीयशालिका L : sacrifice s. (building or tempo-

rary structure under which sacrifices are performed)

यज्ञागारम् SanhCr , (a building or temporary struct-

ure under which sacrifices are performed) यज्ञशरणम्

also a s. enclosed with walls used as a place of sacri-

fice परिबृत्तम् ३३३, KātyŚr, ३३३ a s. erected in the

sacrificial enclosure to the east of the Tracinaṅga

सदस्य ३३३, KātyŚr, ३३३, Hariv a s. for sacrifices

आयतनम् a s. for the four vehicles इविधनिम्

३३३, KātyŚr, ३३३ a s. on the roadside containing a ५

reservoir of water for travellers मया ३३३, etc

a s. raised on bamboos in a field (where a watchman is

stationed to protect the crop from cattle, birds etc)

मञ्चः L a s. where some gr.in is stored श्रीह्य-

गारम L a sort of temporary open s. मञ्चमण्डपः

a temporary s. (erected on festive occasions) मण्डपः,

मण्डपम (ग अर्थजिदि also इ f) , भासः

L, मण्डप .

shed adj श्रुतित or, etc - - (as tears) मुक्ता

Pancat, प्रमुक्ता ar, Karand - विसृष्ट - etc - सृजनी

AV — रेकन्दित In 9.50 — प्रस्कम्भ ३५, ३ — विकृतित

ttarar, sh — (as a tear) प्रकल्पित — Amar .

altogether shed forth समुसृष्ट ३५, ३५, etc s.

on विमुक्त (loc) ला + s. over अभिहूत

AV 6.133.2, titar, 'ar, etc , अभिहू (acc) 'ar, etc

(a cloud) that has s. its rain वान्तनुष्टि Mark one

who has s. (a tear etc) उत्सृष्टवत .

a she-demon in human form मानुषराक्षसी

Kathās .

shedding adj श्रुत (ifc) — वर्षिक

--सावण Kāv' r, Gusr, Rul, स्तावक ApSr, .

वोहिन . Kāv, etc -- स्कन्देन (ifc) Balar,

Rajat .

shedding blood असृग्दोह L s. profuse tears

वर्षिक

Kāv s. tears उदश्रु

Ragh, DhP, Kathās, etc,

पर्यश्रु

Ragh, Yav, Rajat, उदस्त

Maish 8.34,

अस्तायमाणक

Ragh 3.1 834,

अरिहन्

(pana सुस्वादि

), प्रस्थान्दिन

Ratnav

s. together

शसिच

AV s. water

जोळमुच

arDrS 19.2,

वारिर

wishing to shed

मुमुक्षु

(acc or comp) 19.2,

Ragh,

shedding n मोक्षणम् Mālav, Susr, (of tears)

विमोक्षः m — आमोचनम् m, आमोचनम् L,

(tears blood etc) मोक्षः (ifc अं) Mālav, Susr —

स्कन्दः — (e s tears) उद्धमनम् Pan 3.1.16 —

समुक्षणम् Mālav — कलना wall .

continuous shedding of tears सैतताश्रुनिपातनम्

Leaf s. (Betula thojpattre) दलनिर्भक्तः L s. c 1d

समोन हिमश्रवः s. forth together (of urine)

समुसर्गः In 4.50 the s. of tears बाष्पमोक्षः,

बाष्पमोचनम्

Kāv , वाष्पमोचनम् MBh

s. out gifts

upon

वर्षणम्

(comp) Hariv, VarBrS, Pancat, etc s.

tears

अश्रुकर्मण

n Bh 12.12.11 .

sheen

n

स्फुरितम्

Bh, Kathās

—स्निग्धम्

m

RV 1.1.1, 3.1.2, etc

—पवि

n

—पाजस

n RV

मान

RV 1.39.1 .

sheep (mentioned with reference to its wool being

used for some strainer) अवि f RV, AV, etc, अविकटः

मेवः

~~मेवः~~ Pan .4.28 — ~~उरभः~~ RV, etc — उरभः

Susr. — उरभः BB 11, 13h, e c, उरभकः PhP —

बहुशेभन m L, रोमशः L, लोमशः L — पूवः

L — सभकः, सभकः L.

belonging to sheep आविकटम (ana पुरोहि-

तोदि Pan .1.128 / , आव्य mf (अवि) n

व, अव्यव m n 3.97.2 , आव्य ९९ mf n 3.268

Sh, Susr, etc coming from s. आविक mf(इ) n MBh, In,

Yājñ, Gaut, Susr, भैउक, भैणउक mfn L, (said of the

woolen Soma strainer) अव्य mfn IV coming from the

s. राडे mfn h 8, राउक mf(इ) n Ssr, TatySr

coming from the s. called दका एलक mfn Ap com-

rising a hundred s. इतावय mfn IV consisting in s.

(as property) लोमरा mf(आ) n Tup, consisting of

s. अव्यव mfn 8.97.2 the female of the s. aka s.

एउका (com) अजदि Taty 1.1.4 m एउिका)

Shr a female s. एडी

MM fever in s. फालेय

Cal the five products of the s. पञ्चाविक्रम Susr fit for

s. अविश्य rfn Pan 1.1.8 the flesh of s. औरभम

a flock of s. मेषयुथम् Pan 1.1.8 relating to s. आविक

mf (ई) n Mah, n, Yajñ, Gaut, Susr, भैउक, भैउक

rfn L a s. butcher औरभिक L, r औरभिक rfn

' s. place ' (N. of a place) अविस्थलम् Mah 5.934

(ed Bomb) * 2595 a kind of s. एउ Kāśīr ,

एउक h, shr, etc, एलक , बाधन m L ,

१३०३ SBr 12 made of s. 's skin (as the woolen Soma

strainer) अव्यय mfn RV not suited to s. अनविश्य

mfn numbering a hundred s. शताव्य mfn RV poss-

escine s. अविमत् mfn RV 4.2.5, 17 6.37.1 ,

अविमत् mfn RV 4.2.5, 17 6.37.1 produced from a s.

औरभ्र mfn Vn 3.269, 17b, 3use, etc to state of being

a s. अविक्रयम् (same पुरोहितादि Pan 5.1.128)

suited for s. अनविश्य mfn Vn 5.1.17 3 s. times ol

xx a calf 18 months old व्यवि mfn 3.55.14, (f

अवी

18.26) MaitrS .

to behave like a sheep एउकीय Nom एउकीयति

Kas on Pan 6.1.94 to behave as s s. towards एउकीय,

एउकीय Nom एउकीयति, एउकीयति Kas on

Pan 6.1.94 .

sheepskin आवेकी, आविकम्

R, Ap —

मेषचर्म n Rājat .

sheet-lightning हस्कारः

RV .

coming from sheet-lightning ऐकम्

mfn Salar .

she-goat n अजा, अजा, अजा

SBpr 2, अजा — दगली

Car 1.3.21, दगलिका

Divyav 18.136, दगा

SBpr 3, Sankhar 7.10,

दगली

Kuchas 71.273, दगलिका L, दैलिका

SBpr 5.76 — पयस्विनी L — गलस्तनी, गैलस्तनी L —

पुलुम्पा L — भीरु f L — मञ्जा L,

अजा, मञ्जी L — मुखविलुण्ठिक f L — सजा

L — सर्वभक्षा L — हया L.

coming from a she-goat दगल

mfu Svar,

Rathas 82 , छाग

min Jain 1.257, Car, Susr a kind

of s. इउविडा

ShP

the last s. परमाज्ञा

AV 5.

18.11 a red s. लोहिताज्ञा

Kus a young s.

अजका , अजिका .

shelf n शांभारम् (only L), सांभार .

shell vb उद्धट caus उद्धटयति श, Kathās,

Price, Var, etc — निष्कुलीक, निष्कुलीक Das, Var, etc

— निष्कुष निष्कुषति .

shell n I कम्बु m (n L) MBh 4.225, BhP,

Kathās, etc, कम्बुकः L, कम्बोजः L — शङ्खः ^{शङ्खः} _{खः} ; /

(ifc f आ) N, etc, IW 403 — कम्बुकः Bhpr — महादधिजः

MBh, — लवणजलद्रवः MBh — सलिलद्रवः MBh, सलिलजः

MBh — जलजद्रवम् VarbrS 87.17 — सुचिकामुरवः L —

महानादः L.

II दैवारिपः MBh 4.1712 — स्वरसः .

along with the shell सकोश mf n MārKP an

animal living in a ~~shu~~ s. कृमिजलजः क्रिमिजलजः L

any bivalve s. वारिजः M any s. शम्बुकः Kāv,

Kathās, Suśr (also आ f L) the ashes of a burnt s.

शङ्खभस्मन् _ख n L bearing shells (as water) शङ्खिन् _ख

mfn Apast the best of s. शङ्खराज _ख m MW a bivalve

shell शम्बुकः L, शम्बुकः Kāv, Kathās, Suśr

(a so आ f L) , शम्बुकः W, शम्बुकः L ,

शम्बुकः L , शम्बु m L a bivolved s. पुरिका

L a bivalve s. कमिशुक्ति, क्रिमिशुक्ति, f

कमिसू, क्रिमिसू L, जलशुक्ति f L,

(found in fresh water) वारिशुक्ति L, तायशुक्ति L,

जलडिम्बः L a bracelet of s. कक्कः, कक्कम

Śak, Mricch, etc a concave s. serving to hold the lower

end of a spindle when whirled round लकुलासकः L a

dealer in shells काम्बविकः L, शाम्बविकः W,

(constituting a particular caste called Śāṅkhāri) शाङ्गिकः

L an egg s. आण्डकपालम् ChUp an excellent shell

शङ्खप्रवरः MW having a s. शङ्खवत् mfn L 'having

a thick (garment i.e.) s. (a kind of pumpkin gourd)

चनवासः L having ~~them~~ jewel-like shells and

gravel मणिशङ्खशर्करः mfn MW a kind of dried shell-~~fish~~

fish, commonly Nathi कूटस्थः कूटस्थम् L a kind

of muscle s. दीर्घकोशा, दीर्घकोशिका, दीर्घकाशा L

having s.-bracelets and ~~anklets~~ anklets शङ्खनूपुरिणी Pān-

5.2.128, Sch having shells शङ्खवत् mfn L the

hollow in the shell (in which the pearl rests) शुक्तिपुटम्

ŚrS a kind of s. नन्धावर्तः L — भल्लुकः Suśr,

— महाकपर्दः MW. — शङ्खनीभि f Suśr a kind of small

s. उधुशङ्खः Madanav 'living in a s.' (any ani-

mal encased in a shell) कोशवासिन् m Suśr made from

a s. शङ्खक mf(इ)n W made of a s. शङ्ख

mf(इ)n made from shells शङ्खख्य mfn Suśr maker

of s. ornaments काम्बविक; L 'the milk of a s.' (any

impossibility or absurdity) शङ्खक्षीरम् W a muscle s.

अम्बुजा; R 7.7.10 possessing a ~~sh~~ s. शङ्खवत्

mfn L possessing shells शङ्खवत् mfn L powder

produced from s. शङ्खचूर्णम् L prepared from s. शङ्खरव्य

mfn Suśr relating to a shell शङ्ख mf (इ) n ,

शङ्खिक mf (इ) n W a s.-blower शङ्खिक Śis ,

शङ्खध्मः VS, ŚBr, शङ्खध्मा Vop 's.-born' (a

large pearl shaped like a pigeon's egg) शङ्खजः W

a s. bracelet शङ्खकलयः, शङ्खकलयम् Śis a s.

cutter शङ्खदारकः Col , शङ्खिकः L , (described

as a kind of mixed caste, accord. to some 'the adulterous

offspring of Vaiśya parents whose mother is widow) शङ्खकारः

शङ्खकारकः Col 's.-dissolver' (Rumen Vesicarius)

शङ्खशिविन् m L 's.-eared' (N. of one of Śiva's

attendants) शङ्खकणाः L 's.-faced' (an alligator)

शङ्खमुखः L s.-fish कृमिजलजः, क्रिमिजलजः,

कृमिवारिरुहः, क्रिमिवारिरुहः L a s. inhabited by an

animal जन्तुकम्बु n L a sv-like neck (i.e. one

marked with three lines) कम्बुग्रीवा L 's.-neck' (having

folds in the neck like a spiral shell) कम्बुकण्ठः mf

(इ) n Kathās, कम्बुकन्धर mfn Bh², कम्बुग्रीव mf

(आ) n MBh, R, etc the s. of an egg कपालम्

(कपालः L) ŚBr 6.1.3, Kathās, etc the s. of a tor-

toise कर्पूरः , कूर्मपृष्ठम् , कपालम् (कपालः

L) ŚBr 7.5.1.2 s. (of fruit) चेशिका Suśr, पेक्षि

f L the s. of fruit बुस्तः , बुस्तम् (g अधिचोदि)

L the s. of the mundane egg अण्डकटाहः VP the s.

of the Trochus Perspectivus शङ्खः नखः MW 's.-pearl'

(a kind of wheat (the husks of which resemble a shell and

the grains a pearl)) शङ्खः मौक्तिकम् L s. powder

शङ्खः चूर्णम् L shells and pearls शङ्खः मुक्ता f pl MW

a small s. दुद्रकम्बु m W → नटः L →

नरवशरकः L → नरवालि, नरवालिका → दुहकः

L → कपदः Comm on VS, Comm on Pāṇ → शुक्ति

f L → द्रापः L a small white s. श्वेतः L ,

श्वेता L ~~render~~ vendor of s. ornaments काम्बविकः

L a worker in shells शङ्करः _{२५}, शङ्करकः _{२५} Col,

शङ्कि _{२५} m L → शाम्बविकः W , (constituting a

particular caste called Śāṅkhāri) शङ्कि _{२५} L.

shelled adj निष्कुल f(आ) Car.

shelling n निष्कोषः Paṇ 5.4.62, निष्कोषणम्

Suśr.

shelly adj शाष्टिक f(ई) W.

shelter vb दाद, ✓ सौत्र .

shelly adj शैलिक f(ई) w.

shelter vb दान, ✓ सौजन्य .

shelter n I शरणम् (ifc f आ) RV, etc (place

of), शरणालयः MBh — शर्मन् n RV, etc — उपाशरणः

Kath, आशरणः — उपसरणम् ChUp — आश्रयः R,

Śās, etc, समाश्रयः (ifc f आ) Kāv, Pur, Kathās, ^{उपाश्रयः} {

व्य प्रतिश्रयः
MBh, Bhartr, व्याश्रयः MBh, R, etc, व्यपाश्रयः Mn,

प्रत्याश्रयः
MBh, etc, ~~व्यश्रयः~~ w, ~~आश्रयः~~ Sāṃkhyak, Sch, संश्रयः

(ifc f आ) MBh, Kav, etc, श्रयणम् BhP — शरणम्

ChUp, Mn, MBh, etc — वर्मन् ^{or m} n (erm, Siddh) RV, etc

— आवरः — वरुथम RV, AV, VS, TBr — छाया

Hit 3.8. $\frac{1}{2}$ — (of pupils, a teacher) छत्रम् Pāṇ 4.4.

62, Pat .

II आवसति f TBr — आणि m (or f)

(Sāy) RV 1.61.14 — उपघ्नः Pāṇ, Bhaṭṭ — तिगस्किया

R 6.116.27 — द्विपः MBh, Karaṇḍ — प्रसर्पणम् RV —

वृषयः Uṇ 4.100, Sch, आश्रय .

affording good shelter सुच्छदिसु mfn RV

affording no ~~s.~~ निराक्रन्द mf(आ)n Kathās affo-

rding s. शरण्य mf(आ)n MBh, Kāv, etc, वरुथिन

mfn GrS, MBh, Hariv, वरुथ्य mfn RV, वासवेय

mfn Bhāṭṭ forming a good s. सुनाथ mfn AV

giving s. to all सर्वश्रय mf(आ)n W having a

good s. सुनाथ mfn AV needing s. शरण्य mfn

SāṅkhGr, R, VarBrS, etc place of s. शरणम् (ifc f

आ) RV, etc a place of s. in trees द्रुमावयः MW

possessing good s. सुप्रतिश्रय mfn R secure s. भुजच्छाया

Hit seeking s. आशारेषिन् mfn AV 4.15.6 seeking s.

from आश्रित mfn , आश्रयण mf(ई)n Kum

seeking s. in trees द्रुमाश्रय mfn W a s. from pair

and sorrow (Kṛishṇa) दुःखडोः कपरिनाम MBh 12.1681 s.

from wind वातप्राणम् Pāṇ 6.2.8 a s. roof प्राग्भारः

L (v.l. for प्राग्भाग) sitting behind a s. शर्मसद्

mfn RV sought as a s. आश्रित mfn Kathās, BhP,

Rājat sought for s. by निम्नित mfn (instr) R

taken as a s. आश्रित mfn Kathās, BhP, Rājat.

to afford shelter सन्नाथी कृ सन्नाथीकगति Śak,

Kathās, Hit.

sheltered adj अनुगुप्त — निर्वात Pañc —

पाश्वगत MW — (a pupil, scholar) छात्रः Pañcat,

Rajat 6.87, Vop. ~~xxxxxxxx~~

a place sheltered from wind निर्वातः s. from

wind अपवन्तः a s. place उपस्थः RV, AV, VS,

AitBr, ŚBr, etc to be s. श्रयणीय, शायितव्य MW

— छाद्य Pāṇ 4.4.62, Pat —, नास्तेय AV.

sheltering adj शमिष्य TS.

sheltering an embryo गर्भनिधान mf(३)n Nir

shelterless adj निराश्रय R—निरागार—

निरास MBh.

she-mule n खरि MBh 9.2624.

shepherd n अविपालः VS 30.11, ŚBr 4, MBh 3.

14700 — मेषपालः, मेषपालकः MW — वृष्णिपालः Daś

— औरध्रिकः Mn 3.166.

shepherdess n व्रजरामा Chandom, व्रजवधू f,

Cat, व्रजवनिता Chandom, व्रजसुन्दरी Git, व्रजस्त्री

Rājat, BhP.

a young shepherdess व्रजयुवती f Chandom.

sherbet n प्रपानकम् Bhpr, Sāh

she-wolf n वृकः RV, etc.

shield n I हाल्म, चर्मन् n MBh, R, Bh

Kathās, चर्मम् L, Sch — रेवटः, रेवटम् Heat 1.5.

529 (Mār̥kP) and 532 (Br̥NārP) रेवटकः, रेवटकम् MBh 4.181,

6.799, VarBrS, Heat, etc — आवरणम् — वस्त्रम् L

— शरीरावरणम् MBh — शरावरम् MBh, ^{††} शरावरणम् MBh,

शरावरणम् MBh (शरावर) — शान्तावरणम् MBh 7.79 .

II अङ्गम् L — कवचः L — फल्गुम् L, फल्गु,

फल्गुम् (फल्गुः g अर्धचोदि ifc f आ)

MBh फलम् (ifc f आ or ई) L स्फुरः, स्फुरकः, I

स्फुरः L (v.l. for स्फुरः).

armed with a shield ढालिन् mfn Rudra, चर्मिक

ganas व्रीह्यादि & पुरोहितादि , चर्मिन् mfn

(g व्रीह्यादि) MBh, Hariv 1863 the duty of a s. bearer

(carmika) चार्मिक्यम् g पुरोहितादि furnished with

a s. सफलक mfn MBh having a s. फलकिन् mfn

L having s. and sword चर्मसिमत mfn W multitude

of shields चर्मणम् g भिक्षादि a number of men

armed with s. चर्मणम् g भिक्षादि a shield

adorned with a hundred moons शतचन्द्रे mfn (scil.

अस्त्रे, चर्मन्) BhP, शतचन्द्रित mfn Cat s.-bearer चर्मक

mfn ganas व्रीह्यादि & पुरोहितादि , चर्मन्

mfn (g व्रीह्यादि) MBh, Hariv 1863 , स्तानहनेक

mfn W 's. of justice चर्मवर्मन् n BhP s. of stone

अश्मवर्मन् n AV 5.10.1-7 a soldier armed with a s.

फरकपाणे m L a soldier armed with a sword and s.

खड्गधरः N.

shielded adj अन्तस्ति .

shieldless adj विचर्मन्

MBh.

shield-louse n कृमि, किमि, m L, कृमिजा, किमिजा L.

shift vb विह विहरति

(rarely Ā)(with

तत्तात्, तत्तात्) MBh — जूह यूहति (ep. also

यूहते) AitBr, ŚBr, ĀśvŚr.

Having shifted one's clothes विपरिधाय ind p

with or scil वासस् .

shifting n विसर्पणम् MBh, R — व्यूहम् KātyŚr,

Suśr, व्यूहः ŚBr, ŚrS — विहरः Bhartr.

shin-bone n जान्वास्थि n ĀpŚr 1.3.17 अग्रजङ्घा

L, प्रतिजङ्घा L.

shine vb I प्रकाश प्रकाशते (ep. also

प्रकाशति) Up, MBh, Kāv, etc, काश cl 1 काशते

MBh, etc, सम्प्रकाश सम्प्रकाशते

MBh, R, चकास

cl 2 चकास्ति-द्युत् cl 1 द्योतते

AV, MBh,

दिद्योतिषति

(also चोतति), द्युत् desid दिद्युतिषति, !

Pāṇ 1.2.26, Kaś Intens दविद्योत् 3 pl दविद्युतीति RV,

AV, Br, देद्युत्यते

Pāṇ 7.2.67, Kāś ⁴⁴ उद्युत् P Ved

उद्योतते RV 3.5.9, Hariv — ज्युत् cl 1 ज्योतते

(Naigh 1.16, also P Dhātup 3.4) MaitrS 2.12.4.4, MBh,

जुत cl 1 जातते Dhātup 2.30_x—दिव cl 4

दीव्यति, दीव्येत Bhp 3.20.22—भा cl 2 भाति

RV, etc, विभा विभाति

RV, etc, अवभा

अवभाति Hariv 13100, प्रभा प्रभाति RV, etc

—भास cl 1 (~~Bhp~~ Dhātup 16.23) भासत RV, etc,

प्रभास् प्रभासत (ep. also प्रभासति) MBh,

Hariv, उद्भास्, उद्भासति, उद्भासत MBh, R, Kathās,

प्रतिभास् प्रतिभासन्त

Kathās, भस् cl 3

वभास्ति, वप्सति

Dhātup 25.18 — राज् cl 1

(Dhātup 19.74) राजति, राजते

(Ved also राष्ट्रि, राष्ट्र)

RV, etc, # अभिराज् अभिराजते

MBh 3.10960, अभिराज्

MBh, etc — भ्राज् cl 1 भ्राजते (rarely भ्राजति)

RV, etc — भ्राश् cl 1, 4 भ्राशत, भ्राश्यते.

Pāṇ 3.1.70 (भ्राश्यति

Naigh) Dhātup 19.76 — भ्राश् cl

4 ^{व्य} भ्लाशते, भ्लाशति

Dhātup 19.77 — दीप् cl 4

दीप्यते AV, Br, Mn, MBh, Kālid, etc — ज्वल् cl 1

ज्वलति (ep. also Ā) TS 1, ŚBr, Gobh, MBh, etc ,

उज्ज्वल् उज्ज्वलति, उज्ज्वलिति (Pāṇ 7.2.34) TS,

ŚBr, R, BhP, प्रज्वल् प्रज्वलति (ep. also प्रज्वलते)

TBr, ChUp, MBh, etc, प्रतिज्वल् प्रतिज्वलति MBh —

(fig.) प्रतप प्रतपति MBh, Kāv, etc —

(lit.) प्रतप प्रतपति MBh, Kāv, etc, (as

the sun) तप cl 1 तपति (rarely Ā) RV, etc

शुभ cl 1 (Dhātup 18.11) शाभेत RV, etc, पारकृभ

परिशोभेत MBh त्स cl 1 (Dhātup 17.64)

त्सति (only P) MBh, Kāv, etc शुच cl 1 (Dhātup

7.1) शाचति (Ved and ep. also शाचते) RV, Br,

ĀśvŚr स्वर cl 1 स्वरति Caus स्वरगति-

स्वर, स्वर cl 1 (Dhātup 22.34) स्वरति Kauś, ChUp चन्द

cl 1 चन्दति (Nir 11.5) Dhātup 3.31- रुच cl 1

(Dhātup 18.5) रोचते (Ved and ep. also रोचति)

RV, etc, अभिरुच Ā R, MärkP, संरुच संरोचते

BhP --- अर्च cl 1 अर्चति RV --- विवस् व्युच्छति

RV, etc, वस cl 6 उच्छति RV --- विश्रित विश्रेत

(only 3 pl aor व्यश्नितम्) RV.

II चित Intens चिक्ते RV, चित cl 1 Ā

RV, TS 3 --- तन cl 8 तन्नाति, तनुत RV, etc

-त्वेष cl 1 त्वेषति, त्वेषत RV 8.96.15,

Nir, BhP 10.46.45 — रेभाय Nom रेभायति Āpast

विकस् cl 1 विकसति Kāv, VarBrS — विख्या विख्याति

RV, AV — विचक्ष विचक्षे RV, शात् cl 1 शाळत्

Sinhās, Śís, Sch — स्फुर cl 6 (Dhātup 28.95) स्फुरति

Rajat, Kathās, MārKP — स्मि cl 1 (Dhātup 22.51) स्मयते

RV, TS, Kāth .

III अंह cl 10 अंहयति L — अव्यज् cl

7 P Ā caus caus अज्जयति — अवलिष् L — अष् cl 1

अषति, अषेत L — एज् cl 1 एजेत Dhātup 6.

20 — कच् cl 1 कचते Dhātup 6.8 — कच् cl 1 Ā

Dhātup 6.9 — कन् cl 1 कनति Dhātup 13.17 — कास्

cl 1 कांसेते Dhātup 16.46, (v.l. for काश) — काञ्च्,

cl 1 काञ्चेत Dhātup 6.10 — कुंश् कुंस cl 1 or 10

कुंशति, कुंशयति, कुंसति, कुंसयति Dhātup 33.90 &

92 — कुप cl 10 कापयति Dhātup 33.106 — कुष

cl 9 कुष्णाति — क्त्स् cl 4 क्त्स्यति Dhātup 26.

26, क्त्स् caus क्त्सयति Dhātup 19.65, Vap

गोपय caus from गुप or Nom गोपयति, गोपयेत

Dhātup 33.98 — घट caus घाटयति Dhātup 93 — घष्ट

cl 1 घण्टति, घण्ट cl 10 घष्टयति Dhātup 33.

94 — घृ cl 3 जिघर्ति Dhātup 25.14, cl 5 or 8

घृणेति, घृणुते or घृणोति, घृणुत Dhātup

30.7 — चक् cl 1 चकति, चकते Dhātup 19.21 —

चृत् cl 1 चर्तति VS 22.7, Sch — छृद् cl 7

छृणुत Dhātup 29.8 — लाङ् cl 10 लाटयति

Dhatup 38.126 — तर्क्ये cl 10 तर्कयति (ep. also

तर्कयते) Dhātup — तुज्ज तुज्जयति Dhātup

33.82 — त्रंस cl 1, 10 त्रंसति, त्रंसयति Dhātup

33.88 — दंश cl 1, 10 दंशति, दंशयति Dhātup

33.91 — दंह cl 10 दंहयति Vop — दी cl 3

P — दीधी cl 2 दीधीते Dhātup 24.68 — धूपय

Nom — धूपयति Dhātup 33.99 — नट् caus नाटयति

(Dhatup 32.12) Vop — नल् cl 10 नलयति Dhātup 30.3.

127 — पट cl 10 or caus पाटयति

Dhatup 33.79

— पिस cl 1, 10 पियति, पिसयति

Dhātup 33.

89 — पिञ्ज cl 10 पिञ्जयति — पुट

cl 10 पाटयति

Dhātup 33.80 — पुष्ट cl 10 पुष्टयति

Dhātup 33.118

— पुथ caus पोथयति Dhātup 33.102 — बह, वह

cl 10 P (Dhātup 23.96) — बृह or बृंह (also written

बृह or बृंह) cl 1 (Dhātup 17.85) बृंहति (or

बृंहति) also cl 10 P (Dhātup 33.95) — भञ्ज cl 10

मञ्जयति Dhātup 33.86 — मन्द cl 1 (Dhātup 2.11)

मन्दते L — भृश cl 1, 10 भृशति, भृशयति

Dhātup 33.114 — भ्रेज cl 1 भ्रेजते Dhātup 6.21 —

मंह caus मंहयति Dhātup , cl 10 (Dhātup 33.

124) — मञ्ज cl 1 मञ्जते Dhātup 6.13 — मन्द

cl 1 (Dhātup 2.12) मन्दते (Ved also मन्दति)

Naigh 1.16 — मिञ्ज cl 10 मिञ्जयति Dhātup 33.83

— युत cl 1 यातत Dhātup 2.30 — रंह cl 10

रंहयति Dhātup 33.123 (वंहयति) — रुह् caus

or cl 10 (Dhātup 33.120) — रुह् cl 1 रोहते

Dhātup 18.7 — रुह् cl 10 रोहयति Dhātup 33.110

— रज्ज cl 1 रेजते Dhātup 6.23 — लज्ज cl 10

लज्जयति Dhātup 33.111 — लुह् cl 1 लोहते

Dhātup 18.8, cl 10 लोहयति Dhātup 33.81 — लेह्य

Nom लेह्यति g कण्ठ्यादि — लेन् cl 10 caus

लोचयति Dhātup 33.104 — वल्ह् cl 10 वल्हयति

Dhātup 33.97 — विदृ cl 10 (Dhātup 33.109) विच्छयति

— वृत् caus वर्त्तयति

Dhātup 33.108 — वृथ्

cl 10 Dhātup 33.109 — शीक् caus शीकयति Dhātup

28.116 — सुन्द (a Sautra root) Vop — सुर् cl 6 सुरति

Dhātup 28.50 — वर्च cl 1 वर्चत Dhātup 6.1 —

वर्चाय Nom वर्चायते १. भृशादि — हट् cl 1

हटति Dhātup 9.25.

to begin to shine

प्रद्युत् प्रद्योक्ते ऽBr to

s. after another अनुभा (acc) RV 8.6.7, Up to s.

against प्रत्यातन् ~~प्रत्यातन्नाति~~ ~~प्रत्यातन्नाति~~ प्रत्यातन्नुत RV, AV

to s. all round अभिदीप् caus अभिदीपयति AV 4.19.3

परिरुच्य परिरुच्यते BhP परिरुच्य (only)

pr p परिरुच्यसत्) Inscr to s. along अतिरुच्य RV,

etc to s. at the same time संरुच्य संरुच्यते AV,

VS, ŚBr to s. bright समुन्मिष समुन्मिषति Hyogay

to s. brightly सम्भा सम्भाति TBr ,

विभा विभाति

RV, etc → विभास् विभासत

(in Ved also P) AV, R, Śatr → प्रोज्ज्वल प्रोज्ज्वलतिHariv → प्रोहस (only p pr p प्रोहसत) Śis →

विशुभ् विशोभते

MBh → सम्प्राज्

(only pr p P सम्प्राजत्) BhP to s. down अवप्ति

RV 1.124.11 → अवरुच्य अवरोचते

AV 3.7.3

to s. down upon निदी

to s. downwards अवभा

अवभाति

RV 1.154.6

to s. qually with संशुभ्

संशोभते (im tr) RV to s. exceedingly अतिविराज्

MBh, etc to s. forth निभा निभाति Mn, K̄v, Pur

— उन्मिष उन्मिषति BhP, Daś, Rājat ,

समुन्मिष समुन्मिषति HYogay , (as the sun)

प्रत्युन्मिष प्रत्युन्मिषति Daś — उद्गुच् — Ā AV

13.3.26 — प्ररुच् प्ररोचेत् RV — प्रभा

प्रभाति RV, etc , भा cl 2 भाति RV, etc ,

— उल्लस् उल्लसति, उल्लसते BhP, Pañcar, Śis,

etc , समुल्लस समुल्लसति

Śis , विलस

विलसति Śis → (as the rising sun) विद्युत्

विद्योतते (ved. also P) RV, etc → विरुच

विरोचते RV, etc → विराज् विराजति, विराजते

ChUp, Mn, MBh, etc , संविराज् संविराजति, संविराजते

MBh → विदीप् उद्योतते
MBh 7.7322 → उद्युत् P Ved. ✓

RV 3,5.9, Hariv , उत्तप् उत्तपते

Pāṇ 1.3.27,

— प्रभ्राज् प्रभ्राजते

AV , विभ्राज् विभ्राजते

(ep. also P) RV, etc → अवभास् अवभासेत

MBh, BhP → प्रदी RV , दी cl 3 P RV, AV,

Br → सम्भा सम्भाति MBh → उत्काश

Ā → (lit. and fig.) प्रस्फुर प्रस्फुरति Hariv,

Kāv, Kathās → विकाश cl 1 विकाशेन R → प्राचि

प्राचते RV → (prob.) विवस्वन् only in instr pl RV

1.187.7 → विवस् युच्छति RV, etc to s. forth

at the time of अभिविवस् (acc) ĀśvŚr, PBr, (Ā)

ŚāṅkhŚr to s. forth brightly प्रवितस् प्रवितसति

BhP to s. forth clearly सम्प्रभा सम्प्रभाति MBh

to s. forth during the time of अभिविवस् (acc) ĀśvŚr,

PBr, (Ā) ŚāṅkhŚr to s. forth from i.e. immediately after

परिविवस् (only pr p f परिव्युच्छन्ती) (abl) RV

4.52.1 to s. forth fully व्यतिभा व्यतिभाते (used

impers) Viddh to s. forth fully or brightly व्यतिभा

व्यतिभाते (used impers) Viddh to s. fully सम्भा

सम्भाति TBr to s. in accordance with (said of corr-

esponding metres) अनुराज् RV to s. in rivalry

संरुच संरोचते RV, VS, ŚBr. संविद्युत्

(only संविदिद्युत् and संवद्योत्) RV, VS to s.

like प्रतिराज् प्रतिराजते (इव) Hariv

शुभ् cl 1 (Dhātup 18.11) शोभते (with इव) ,

शुभ् cl 1 (Dhātup 18.11) शोभते (with यथा)

to s. near आविभा आविभाति RV 1.71.6

(Gmn) → आरुच्य Ā to s. out विराज्

विराजते

विराजाति, ~~(abl)~~ (abl) ChUp, Mn, MBh, etc to s. out

fully सम्प्रतिभा सम्प्रतिभाति MBh to s. over

अतिरुच्य RV, etc → अतिराज् RV 6.12.5 →

अभिविरुच्य Ā MBh 6.1669 (j.e. अतिविरुच्य) to s.

pleasantly विभास् विभासते (in Veda also P)

AV, R, Śatr to s. strongly ज्वल् Intens जोज्वलति

(MBh) or जोज्वल्यते (Pāṇ 3.1.22, Kāś) MBh, R, VP 3.2.

10, Rājāt 1.154 to s. through विभ्राज् विभ्राजते

(ep. also P) (acc) RV, AV to s. together संविद्युत्

(only संविदिद्युत् and संव्यद्यौत्) RV, VS → संरुच

संरुचते RV, VS, ŚBr → संदी VS to s. to-

wards आभा आभाति RV, AV , आविभा

आविभाति RV 1.71.6 (Gmn) → आरुच Ā to s.

upon प्रतिभा प्रतिभाति (acc) Lāṭy , अनुप्रभा

TBr , विभा विभाति RV, AV, MBh → अगभास्

caus आभासयति

Nir, MärkP, प्रत्यर्च प्रत्यर्चति

(acc) RV → प्रतप् प्रतपति

ŚBr, etc → ज्युत्

caus ज्योतयति

AV 4.37.10 & 7.16.1, MBh → तप् cl 1

तपति

(rarely Ā) RV, etc → आदी — विदीप्caus विदीपयति MBh, R, etc → विख्या विख्याति

RV, AV → प्रत्यातन् प्रत्यातनेति, प्रत्यातनुते RV, AV to

s. very brightly विदीप्

MBh 7.7322 to s. very bri-

lliantly समुद्ध्युत् समुद्ध्येत Prab to s. with समभिद्युत्

समभिशाभते (instr) R to cause a light to s. upon

अवज्युत caus अवज्योतयति SBr. caus cause to s.

forth विराज् caus विराजयति (rarely विराजयते)

MBh, R, etc to cause to s. forth विकाश caus विकाशयति

MBh → उद्युत ~~MBh~~ caus उद्योतयति Prab, Ragh

to cause to s. out brightly व्यवभास् caus व्यवभासयति

Kathās to cause to s. upon नीराज् caus नीराजयति

Prab to make to s. भास् caus भासयति, भासयते

Up, MBh, etc to s. bright रुच Intens (only p)

RV , रञ्ज or रज Intens शरज्जीति (Gr also

शरज्यते and शरज्जि) to s. brightly काश

Intens चाकशीति चाकश्येत ŚBr 2, Kātyśr —

शुच Intens शोशुच्येत , शोशोक्ति Gr —

विद्युत् Intens (only P विदिविद्युतत्) RV — शुभ

Intens शोशुभ्येत , शोशोब्धि MBh to s.

forth निःशुच Intens Ā RV 7.1.4 to s. intensly

शुभ Intens शोशुभयेत, शोशोभ्ये MBh → दीप

Intens देदीप्यते MBh, BhP to s. brightly धवलाय

Nom धवलायते Kad, Hear when the ^{Sun} shines आविः सूर्ये

ind MaitrS.

to cause to shine प्रकाश caus प्रकाशयति

(rarely प्रकाशयते) Up, MBh, Kāv, etc → उद्द्युत्

caus उद्द्योतयति Prab, Ragh → उज्ज्वल caus

उज्ज्वलयति ŚBr, Rājāt, Śis, etc → विभास् caus

विभासयति MBh → विरुच (only pf P) विरोचयति

RV 4.7.1, 10.122.5 , रुच्य caus रोचयति

रोचयेत RV , प्ररुच्य caus प्ररोचयति RV , विरुच्य

caus विरोचयति RV, BhP → अभिदीप् caus अभिदीपयति

Car , चकास् caus चकासयति Śis 3.6 → उल्लस्

caus उल्लासयति Pañcar, ४ Prab → अर्च caus

अर्चयति RV 3.44.2 → स्फुर caus स्फारयति

Pañcad → भ्राज caus भ्राजयति ~~caus~~ MBh, Kathās,

Bhatt ~~विवस्~~ caus विवासयति RV, TS, Br ~~विभ्राज~~

caus विभ्राजयति MBh, Hariv, BhP ~~विकस्~~ caus

विकासयति Kāv, Kathās ~~शुभ~~ caus शेभयति

AV, etc , वस् caus वासयति RV.

little shiner ~~ज्योतयमानक~~ ^१ ज्योतयमानक, ^१ ज्योतयमानक .

(said of Varuna's foot) shining n आर्चन m RV 8.

41.8 काशि m L.

'shining at night' (Ardea Nivea) ^{१११} निशितः L 's.

like a god! देवभाज m MBh 1.43 's. like smoke'

धूमवर्चस m MBh.

shining adj I प्रकाशिन MBh, Hariv, प्रकाशवत्

ChUp, Ragh, Sch, Saṃk, प्रकाशात्मन् Sūryas, प्रकाशात्मक

Saṃk, प्रकाशक f(इका) Sāṃkhyak, Tattvas, MBh—काशिन

ifc, काशीण्यु BhP 4.30.6 — प्रकाश ŚāṅkhBr,

MBh, etc — सविकाश f(आ) n Kathās, विकाशिन

Kāv, विचाकशत् RV — दीप्त MuṇḍUp 2.1.1, MBh,

R, etc, दीप्त Kathās 25.135, उदीप्त L,

विदीप्त, प्रदीपीय, प्रदीप्य g अपूर्णा ,

प्रदीप्त ŚBr, etc, प्रदीप्यभास्, प्रदीप्यभास्, प्रदीप्तभास्

Rit — भास्वर f(आ) ŚBr, etc, भास्वत RV, etc,

भासिन, भासुर Kāv, Rājat, etc भास्वर

MBh, Bhartr, भासुर, भास्वर, आभास्वर Pāṇ

3.2.175, L, आभासुर Pāṇ 3.2.161, L, उद्भासवत्

gana बेलीदे Pāṇ 5.2.136 (in not in Khe Kās), उद्भासिन

Kum, Bhartr, उद्भासुर — — Amer (said of the outer skin

of a snake) अवभासिन VarBrS, Suśr, अवभासित

MBh 12.13221 - प्रभास्य f(इ) MBh, Hariv ५५७

L - विभा RV, ŚaṅkhŚr, विभात RV, भास्य

ŚBr, Up - भासिन RV, etc - भात, भाभात,

विभानु RV 1 - उज्ज्वलित, समुज्ज्वल Kāv,

~~Kathā~~ Kathās, etc, अज्ज्वलित Lāṭy, MBh, Kāv, etc,

उज्ज्वलित NṛisUp 1.2.4.4, ज्वलित MBh, etc,

उज्ज्वल (Pāṇ 3.2.150) MBh 769 - द्योतिन Megh

18, उद्योत R, द्युतत, द्युतित, द्योतक, द्योतन

द्योतन f(आ, ई) RV, वियुत RV, VS, युत

ĀśvGr, युत f RV, MBh, etc, द्युतान RV, दियुत

RV 7.6.7 — ज्यैस्नावत BhP 4.21.26 — ज्योतिष्मत RV, AV,

etc — दीदि, दीदि वि RV 1.1.8, द्युदीति RV,

ES — देवमत BhP 3.20.22 — राजमान Vedāntas,

राज (ifc), विराज Pañcar, विभाज RV,

भाज RV, VS, AV, भाजिन Megh, भाजयुमत

Bhatt, भाजत RV, भाजिष्णु MBh, Ragh, BhP,

Suśr, भ्राजिष्मत् MBh — भृगवान् RV (the sun) तं पन्

MBh 1.5, R 6.79.57, प्रतप्त MBh, प्रतापिन MBh,

Hariv, Rājat, (as the sun) क्रीतपत, (fig.) प्रतप्त

f(अन्ती) MBh, प्रतापिन MBh, Hariv, Rājat (lit.),

प्रतप्त f(अन्ती) MBh, प्रतापिन MBh, Hariv, Rājat

शैविष्णु VS, etc, शैवमान RV, etc, आशेचन

Nir, विरोकिन RV, (said of Agni) केवमत TS,

अवरोकिन VS 24.6, विक्रमंत RV, विरोविष्णु Mn

1.77, रीच N, रीचन f(ई, आ) AV, Br, GrS,

MBh, Hariv, विक्रय MBh, Kāv, etc, विक्रमत RV,

रीचनावत AV, रुद्रात f(अती) RV-स्नर्वत

RV, TS - शुभ f(आ) RV, etc, शुभे, शुभन

RV, शुभमान RV-तेजोमान f(ई) ŚBr 14, ChUp,

ŚvetUp, Mn, etc - अरिमत m (du भन्ता) RV 10.61.2

15, MuṇḍUp, अरिर्वत RV 7.81.2 & 9.67.24, अरि

RV 6.34.4, अरिर्वत RV-उल्लसित Pañcar, उल्लस,

लश , लस , प्रोत्सारिन् Nalac , विलसत f

(अन्ती) , विलसिन् MBh — शुचि- RV, etc, शुचयत

RV, शुच , शुचिष्मत् RV — अनुशोभिन् अभिशोच

AV 4.37.10, शोचिस् Bhp, शोचिष्मत् RV—(as gold)

चन्द्र f(आ) RV, VS, TS 6, TBr 1 - ३६

RV, Mn, ChUp, Ratnāv, etc .

II अमल f(आ) — अवचाकशत Intens P AV 13.

4.1—(as the moon, supposed to be awake when others are

asleep) हान्निद्र

Prab, Prasannar, (as the rising

sun) हान्निद्र

Prab, Prasannar — एत f(आ and

हानी Pāṇ 4.1.39) RV, AV, TS, VS, etc, एतश्च RV

10.53.9 — ओष RV 10.119.10 — कनक gana

अरिहृणादि Pāṇ 4.2.80 — वनस Vop 26.30 —

गभस्ति RV 1.54.4, TBr 2, गभस्तिमत् MBh 2.443, 3.

146 — गौर f(ई) (in comp or ifc g कडारादि)

Caurap — द्युणि Nāigh 1.17, Bhp 7.2.7, द्युणी

RV 10.176.3 — चकार Pāṇ 8.2.73, Kās, चिकित्

RV 10.3.1, चिकिति SV, चिकितु RV 8.55.5,

(Agni) चिकित्स f(चिकितुषी) RV — तार Megh,

Amar, Kathās 73, Sāh — लिषीमत् RV 3.6, लिषिमत्

ŚBr 11, ŚāṅkhŚr, KātyŚr, Kauś — दीधीतिमत् ŚāṅkhGr 6.3

— द्यीत MBh, Kāv, etc — निर्मेक f(आ) Up, MBh,

Kāv, etc — पञ्च — पावक f(आ) RV, VS, AV —

प्रगाभित Cat — प्रफुल्ल, प्रफुल्ल Pāṇ 7.4.

89, Sch — ^रबहिष्मत W — रभस f(आ) (ifc) RV,

रभसाना RV — रुद्र — वचस्वत VS — वस्तु —

विकसत Kāv, Pur — विकृद् — विदाय MBh,

Kāv, etc — शुशुब्धन ~~xx~~, शुशुब्धनि RV — चन्द्र

(only ifc) — सुकसुर L, ~~अप्रकाश~~ सुरत .

not shining अप्रकाश f(आ) , अरीचमान

Mn 3.62 , अरीचक Kauś , अलस L beauti.

fully s. सुक, चम RV, VS belonging to anything s.

^{१११}
इति f(इ) MW brightly s. शुक्रशैव Sāy

consisting of any s. substance (as metal) तेजस

f(इ) ĀśvGr, Gaut, Mn, Kātyśr, Sch having a s. car

रूपयथ RV having a s. face ज्योतिरनीक RV 7.

35.4 having a s. path द्युतधामन RV highly celebrated

for s. i.e. s. very much शुक्रशैव RV 9.66.26 (Sāy)

having the light s. towards (an object) साक्षात् ĀśvGr

moving on s. paths scil. after the rising of the dawns

२, द्वर्तनी

m du much s.

पुनश्च

RV not s.forth अनुद्भासिन Āpast not yet s. (as the dawn) अन्युष्टRV 2.28.9 relating to anything s. शीघ्रैय f(ई) MW~~xxxx~~ self s. स्वयंप्रभ

MBh, Hariv, BhP

s. alone

एकराज

BhP 3.5.24

s. back

प्रसास्वर

ChUp 's.

badly' (N. of a son of Dhṛitśāshṭra) दुर्विशीचनः MBh 1s. beautifully सुभास

RV ,xx सुयुत, सुयुम्न

f(आ) RV ,सभानु

Kaus, MBh ,सुकाशन

Nir,

सुशोभमान MarkP , सुदीपति RV , सुशोक RV,

the s. body दीपकः ~~via~~ Līlāv s. brightly प्रभासुर

प्रभास्वत
R, प्रभासुर, Hariv, प्रभास्वत R, Kathās, सुभास्वर, प्रभास्वर

शुक्लभास्वर
R s. bright सुभास्वर Bhāshap s. brightly विभासभास्वर

W , सुभानु Kauś, MBh s. bright सुशोभन RV,

सुदीपत MundUp s. brightly सुभाचिर f(आ) MBh,

R, etc , सुभुच f RV, BhP s. bright सुभान

RV s. brightly सुशोभित Nār , (N. of a son of

Deva Bhāj) सुभाज m, सुभाजः MBh, तिग्मक

(Pan 6.3.116, Siddh) W, सुदिन RV, सुदिनः

MW, सुशुवनः RV, सुशुवनि VS, पावकशोक्ते

RV, प्रहासेन Jātakam s. brilliantly चित्रशोचि

RV 5.17.2, 6.10.3, 8, 19.2, चनिश्चयत RV s. by

one's own light अलिप्तः MBh (nala) s. ~~at~~ colours

पाजोसि n pli s. downwards अधिमयूरः Kum

s. early प्रातर्वस्तु ~~अ~~ GrSrs s. far अपाकचक्षुः

RV 8.75.7 s. far and wide राप्रथस्त RV, VS s. fly-

ing insect रव्योतिस m L, रव्योतः ChUp, MBh, R,

etc s. forth निर्भात MBh, Kāv, etc , प्रभासुर R,

प्रभासवत् Hariv, प्रभासवर R, Kathās , समुलसित

Gīt , फलसत , विलसित BhP , समुलसिन

Kpr , मन्मयुरव Ragh, Megh, Kād , प्रभाज् Apast,

(said of fire) आशुशुक्षणि RV 2.1.1 , (said of fire)

आशुशुक्षणि RV 2.1.1 , विवस्वत् RV, VS, Kāth

s. from heaven

११ दिवाक्य

RV 3,7.5

a s. insect

यतीतिरङ्ग

L

s. intensely

१० देदिप्यमान

MBh, etc ,

शोभशुभ, शोभशुभ

Unādi-vr 19

s. in awood

११ वनेराज

RV 6.12.3

's.-insect-like door' (

(the left eye) स्वयोता

(scil. द्वार

) BhP 4 s.in the waters (e.g. the lightning which does not lose its

brilliant nature in the clouds) अप्सुमत

MaitrS,

etc

s. like

११ आभासिन

ifc

Hariv

s. like

serpent

पुद्गलसामु

RV 's. like fire' (gold) अग्निभम्

L s. like gold हिरण्यसङ्कुशः SBr, हिरण्यसन्दुशः RV ,

क. वभाभ

Mn 12.122 , (prpiment) जातकपपभ Npr

s. like serpents (N. of the Maruts) अहिभानु RV 1.

172.1 s. like the moon वाशङ्कुभासः MW, ~~xx~~ वाशिसंनिभ

MBh s. like thoughts चिदुल्लासः BhP 9.11.33 the

s. metal दीप्तकौहम् L s. repeatedly शीमदुम्भ,

शीमदुम्भः Unādi-vr 19 s. moderately शीमदुम्भः

Nir 9.13 s. round (said of fire) आशुशुक्षणि RV 2.1.

1 s. splendidly सुविभात MW s. stars चित्रावरु

VS 3.18 (TS 1, Kāth 7.6) ŚBr 2 s. ~~thru~~ through a long

life (Agni) दीर्घायुशोचिस RV 5.18.3 s. through

truth सत्यदेव MW s. to a distance दूरेभा

RV 1.65.10 s. upon विशीयन् MBh s. upwards ऊर्ध्वानि

VarBrS 30.10 , ऊर्ध्वानि Kathās 118.76 s. very

brightly सम्प्रदीप्त ŚāṅkhŚr, MBh, Hariv , शीघ्रं

शीशुचत RV , सुज्योतिष RV, VS , मीतिष्ठ

(Superl.) VS , (as a jewel) सुवत्साय L s. very

much शीविष्ठ RV , शीशुभ्यमान MBh a s. winged

insect नीलिमीलिकः L s. with संशोभित (instr)

Ritus , मरीचिमत् (ifc) MBh , सुहासिन (comp)

VarBrS , शाकित (w. th instr or comp) Sinhās s.

with ghee द्युतायी (Pan 95, Vārtt 2, Pat) RV, AV 9.1.

4, ĀśvGr 2.10.6 s. with heaven's light स्वर्ग्योतिष

VS s. with light विद्यमानु RV, AV 4.25.3, 13.3.10,

TBr 2.f , Kaus, MBh 1.722 s. with ~~virtues~~ गुणोत्पत्त

Mālatīm triply s. त्रिशोक RV 10.29.2 , त्रिशुच

while the sun is s. आतपत loc आतपति ŚBr

5, 14 whose smoke is s. अर्चद्म RV 10.46.7 with the

light s. towards (an object) साक्षात् ĀśvGr.

beginning to shine प्रद्युति Pān 1.2.21, Sch

causing to s. भोजक f(ई) Suśr wis ing to s.

११०
दियाति

Bhatt 7.107.

shining n द्योतनम् Śamkk, Kull, प्रद्योतनम् L

—देवनम् Kull 8.92 — अवभासनम् Bhpr, भासनम्

Pāṇ, Nir—प्रभानम् Pāṇ 8.4.34, Sch — दीप्तम् Sāh

—उज्ज्वलनम् — विरोकः RV — सौवर्चसः MānGr — (the

serum or marrow of the flesh) वसा VS, etc, वसा .

the act of shining forth उद्भासनम् Rājat 5.343

s. forth परिस्फूर्ति f Kuval , उद्भोक्ः Vās ,

विवासः (ifc fआ) Rit, Gīt , विवासः ĀśvŚr

's. in the air' (a planet) रवमः

L 's. like'

Meru मेरुपद्मः

Hariv the s. of the sun upon the ~~har~~

back पुष्पोपतापः SāmaBr (prob.) the s. ones मरुतः

m pl 'the s. one's' (applied to 'cows and waters') रवतः

f pl RV, VS, GrŚrS s. through ओरीकः .

to bestow by shining forth आशुच P to

bestow by s. रीक्षी

RV to bestow upon by s. नेस

cl 3 (loc or dat) RV 2.2.6, 1.93.10 to drive away by

by s. १२१ (with १२) RV 7.77.4 causing to

shine प्रभापनम् Pāṇ 8.4.34, Vārtt 2, Pat the act

of causing to shine भोजनम् Vāgbh causing a light

to s. upon अवज्यातनम् KātyŚr.

shone forth विभात mfn MBh, Kāv, etc, प्रभात

mfn MBh, Kāv, etc, विभात mfn s. upon द्योतित

mfn , नीराजित mfn Prab, Uttarar , (by the sun, etc)

कथित mfn ŚBr, ŚrS.

caused to shine उद्योतित mfn MBh, विभाजित, mfn MBA

उल्लासित mfn MBh, प्रभापनीय mfn to be cau-

sed to ~~xxx~~ s. प्रभापनीय mfn Paṇ 8.4.34, Sch.

ship n I नी f RV, etc, नीक ifc (fआ)

MBh, नावः (in comp), नी, नावा RV 1.97.8

नीयानम R, नु (ifc f Bhp, नी-पोतः,

पोतम MBh, Hariv, Var, Kāv, अण्विपोतः, अण्व-

यानम-पोत्रम - समुद्रयानम पोत्रम MW - जालयानम समुद्रयानम Bhp 3.

14.17, 10.68.24 — वारिथः L — यानम RV, etc,

यानपात्रम Hariv, Kathās, Pañc - समुद्रकव VarYog y,

Sch — परिप्लवः R (पारिप्लवः) — तरी (also

नरीः

L) (g नीरगद 48) MBh 1.4228 f,

BhP 4, Śis 3.76 , तरन्ती Un 3.128, Sch - प्रवहणम्,

प्रवहणी

(ifc fआ) R, Kathās, वहनम् Kathās,

वहलम्

L, (prob.) वहत f RV 3.7.4 .

II कण्ठाञ्जु L — तण्डकम् Nalac — बोहि-

थः, बोहिम् L — माङ्गिनी HParis रोक्म (only L)

— वाञ्जु L — विमानः, विमानम् L — बोहिम्

accessible by a ship नौव्य mf(इ) n AV,

MBh, etc belonging to a s. नौविक mf(इ) n W a

big s. पोथ L the condition of (being) a s.

पोतत्वम् Mear 'floating in a s.' (a seaman,

mariner) पोतत्वम् Var going in a s. नौयानम्

Rājat , नौसंक्रमः Divyāv , नौचर mfn

a good s. सुनौ f VS, सुनु having a s. सपोत

mf(अ) n Sinhās having good ships सुनौ mfn

(nom mf सुनीः n सुनु) Vop having no ship विष्कव

mf n MBh a kind of s. शल्लिका Hariv (शल्लिका)

'living in a s.' (a sailor, boatman) भीजीविकः Var

the mast of a s. पोलेन्दः L an owner of ships

नीचनीवत m Gaut passable in a s. नीतार्य mf n

L possessing a s. प्लवंगमवत् mf n MBh 's. govern

ing' (the rader of a boat) पीतरक्षः L a s. made of

stone दुषनी f Subh 's.-merchant' (a voyaging mer-

chant) पोतवणिज m Hit, पोतवणिज a s. owner

पोतधारः Gal, पोतधारिन m Satz a side of a s.

म३०: L 's.-conductor' (a helmsman) नीनेत m,

ApGr, Sch, नीवाहः L a small s. फुवः, फुवम

(ife fआ) RV, etc the state of (being) a s. पोतलम

Mcar 'whose s. is broken' (ship wrecked) मिअना,

मिअनाक mfn MW without a s. अप्लववत mfn

MBh , अप्लव mf(आ)n AV 19.50.31, etc with

the s. सहज mfn BhP.

to be a ship जोताश Nom जोतायते Sinhās ,

जो भू L to become a s. जो भू L to wish

for a s. नाव्य Nom नाव्ययति L.

shipman n नाव्यः ĀpGr.

shipwreck n पोतभङ्गः Kathās, Pañc—नीज्यसम

Śak — प्रवहणभङ्गः Ratnāv, प्रवहणस्यभङ्गता Daś

वहनभङ्गः Ratnāv, Kathās, वहिभङ्गः sāh, वहिभङ्गः

Sāh — यानभङ्गः Ratnāv — विप्लवः Hariv.

shipwrecked adj अभिन्ननी, अभिन्ननीक

MW.

shiver vb प्रवेप प्रवेपते

MBh, Kāv,

etc, वेप (or वेप) cl 1 वेपते (ep. also वेपति)

RV, etc — सम्प्रकम्प सम्प्रकम्पते

Kāth — आहम्प

P BhP 10.82.14 — सम्भञ्ज सम्भनक्ति

MBh,

shivered adj शीर्ण

ŚBr, etc.

caused to shiver अवहर्षित

MBh 9.2786.

shivering adj शीतल

f(आ) Cat.

shivering with cold शीतालु

VarBr, Śis, Kathās

shivering n प्रविपकः, प्रविपयु

m Suśr

— शीतकः Car.

a shoal of small fish मत्स्यसङ्घातः L a s. of a

young fish पोताधानम् Vāsav going in shoals संघवारिन्

mfn MBh, R.

shock n तुज f (only instr तुजा) RV, तुजः

RV 1.7.7, Nir - वेगः AV, R - स्फारः Kathās.

a ~~xi~~ violent shock सिद्धोभः MBh, Kāv, etc ,

सिद्धोभणम्

Suśr.

excessively severe (penance) तीव्रतयातिवृत्तः Bhartr

3.88 inflicting s. punishment on भृशदण्ड (loc)

n 7.32 s. in command उग्रदण्डना a s. nervous disorder

महापातव्याधि m Susr very s. (as a penance) सुतप्त

Mn 11.239 .

to be severe कटु . cl 1 कटुति Dhātup 9.65,

L- पादरणी L- पादविरजस f L- पादरक्षणम्,

पादरक्षिका L- पादप्रधारणम् L- चरणम् Kuttanīm.

II कोशी L- मेशी (g जीरादे) L-

प्राणहिता L, प्राणहिता V- फर्शिका L- वय्यः

L, ~~वद~~ वय्यं — सुपाटी L.

covered with a shoe उपानद गूढ mfn Hit fur-

nished with shoes सोपानह mfn Apast, सोपानल

mfn Gobh, Mn, Car having s. उपानहित mfn Ap ,

पादुकिन्त mfn Apast , सोपानह mfn Āpast,

सोपानत्क mfn Gobh, Mn, Car , पादुकवत mfn

~~Hat~~ Heat , उपपादुक mfn W (lit.) 'keeping the

foot dustless' (a shoe) पादविरजस f a kind of s.

मौचकम् L a leather s. यमपादुका a miserable s.

उपानतखेट Pāṇ 6.2.126, Kāś a pair of shoes

उपानदयुगम् ĀśvGr 3.9.1 serving s. (as grass or

leather) ^{११} सोपानह्य mfn (Kāś) Pāṇ 5.1.14, (as

leather) ^{३१} लोपान् mfn (Kās) Pāṇ 5.1.14 s. made

of pig's leather ^{३१} लोपान् f du Kāty used for

making s. (as grass or leather) ^{३१} लोपान् mfn (Kās)

Pāṇ 5.1.14 wearing s. पादत्रधारणम् Car , सपादुक

mfn R.

shoed adj पथानहिन   Āp — पादुकेन   Āpast.

shoeless adj अनुपानल्   KātyŚr — अपपादन

Rājat.

shoe-maker n मोचिकः L — पादुकृत m Rājat,

L, (also spelt पादुकृत) — चर्मकारः VarBrS

87.35, Rājat 4, चर्मरु, चर्मरः, चर्मरु L, चर्मरिक्

Bhpr 5.7.101, चर्मकारः, चर्मकारिन m W,

चर्मकृत m Rājat 4.35, चर्मशील्यिन m VarBrS 87.

8, चर्मविकर्तिन m Mn 4.218 — पादुकाकारः, पादुकाकृत

m L — गवाक्षिनः Subh, गोभक्षक — कुरटः L.

a shoe-maker's wife चर्मकारी Kulārṇ 7.

